

Broj 96. srpnja, 2012.

GLASNIK

KOTORVAROŠKOG KRAJA

Biti sretan

Idi mirno i opušteno kroz buku i užurbanost i budi svjestan mira što ga u sebi može nositi tišina.

Budi dokle god je to moguće bez goleme žrtve, u prijateljskim odnosima sa svim ljudima. Iskazuj svoju istinu mirno i jasno i slušaj što drugi govore... i oni imaju svoju priču. Kloni se bučnih i agresivnih ljudi, oni su muka i teret za duh... Raduj se svojim vlastitim ostvarenjima, kao i svojim planovima...

Neka te loše stvari ne učine slijepim spram čestitosti koja postoji u jednakoj mjeri, Mnogi ljudi teže visokim idealima, posvuda je život pun herojstva.

Iz stare crkve sv. Pavla, Baltimore

Izdavač:

Župni ured Rodenja B. D. M.
78220 Kotor Varoš
Tel./fax: 051 785 050
E-mail: mladi-kotorvaros@blic.net
www.kotorvaroskadolina.com

Redakcija:

Viktorija Barišić, fra Anto Šimunović,
fra Petar Karajica, fra Marko Bandalo,
fra Zoran Mandić, fra Stipo Karajica,
fra Vinko Jelušić, fra Stipo Marčinković,
fra Vinko Marković.

Tiraž: 600 primjeraka
Tiska: "Art Print" Banja Luka
Časopis izlazi dvomjesečno
Primjerak besplatan

Glavni urednik: Fra Anto Šimunović

Tehnička obrada: Viktorija Barišić

Lektorica: Luca Koroman

Vizitacija biskupa Franje Komarice

Dana 8. lipnja sve tri župe Kotorvaroške doline (Kotor Varoš, Vrbanjce i Sokoline) posjetio je mjesni pastir biskup Franjo Komarica u pratnju bogoslova Predraga. Zadnji takav, službeni, kanonski posjet bio je 2006. godine. Župnik fra Anto dočekaao je oca biskupa u Zabrdju. Prvo su obišli filijalnu crkvu sv. Leopolda. Nakon pregleda crkve i nekoliko tehničkih primjedbi otišli su na groblje Šibovi i Novo Selo. Otac biskup je bio ugodno iznenađen što je uz novu kapelu sv. Ante, koja je obnovljena također obnovljena i sačuvana stara drvena kapela. Na izlazu iz Šibova posjetili su pogone SIM tehnike. Otac biskup bio je oduševljen marljivošću i hrabrošću braće Marića (SIM = Stipo, Ivo i Mile) koji su pokazali da se i u Kotorvaroškom kraju, čak i u ovo vrijeme ekonomske krize, može uspješno raditi.

Nakon toga otac biskup je

zajedno sa fra Antom i našim vijećnicima Ilijom i Matom susreo se sa predsjednikom skupštine g-đom Enisom Božičković te u dugom i međusobnom uvažavajućem razgovoru izmijenili informacije o trenutnoj situaciji u našoj općini.

Poslije ručka, otac biskup posjetio je Rokovo groblje, a kasnije s fra Markom Bandalom, sokoljskim župnikom, posjetio je župnu crkvu i kuću u Sokolinama. Na svim grobljima, kapelama i u crkvama otac biskup molio je opijelo za pokojne, kako propisuje zakon o kanonskoj vizitaciji župe.

U Vrbanjcima biskup se susreo sa župljanima koji tu žive a i sa onima koji su bili trenutno u posjeti. Saslušao je njihove želje, primjedbe, molbe, a nakon toga u popodnevrim satima vratio se u župu i susreo se sa Župnim pastoralnim i ekonomskim vijećem. Razgovarao je o situaciji u

župama, ukazao na neke potrebe i primjedbe glede nekih crkvenih objekata, sugerirao je članovima da budu na pomoći župnicima koji su tu sami.

Na Misi koja je bila u našoj vjeronaučnoj dvorani skupio se veliki broj vjernika koji su željeli osobno susresti se sa biskupom Franjom a to su i imali prilike poslije mise jer je biskup za sve našao vremena. Razgovarao je i susreo sa članovima udruga, saslušao njihove primjedbe, sugerirao im da moraju biti složni i pripravnici za izbore koji dolaze.

Poslije svete mise otac biskup skupa sa svećenicima fra Antom i fra Markom detaljno je pregledao crkvene knjige, matice, knjige računa, kroniku i sve ono što spada u župnu administraciju. U kasnim večernjim satima otac biskup i bogoslov Predrag vratili su se u Banjaluku umorni ali i zadovoljni.

Viki

Opasnost za mlade

U našoj vjeronaučnoj dvorani 1.6.2012. godine održano je zanimljivo predavanje na teme Trgovina ljudima kod nas i u svijetu i Zlo-upotreba djece putem interneta

Gospodin Boris Ivanović načelnik Službe za operativnu podršku Državne agencije za istrage i zaštitu (SIPA) pojasnio je mladima, njihovim roditeljima i prijateljima da svako peto dijete u BiH putem interneta primi poruku seksualnog sadržaja, te da se ovaj uznemirujući fenomen ne dešava samo na Zapadu, kako većina nas to misli, već je uzeo velikog maha i u našoj državi. Nažalost većina roditelja malo ili uopće ne obrati pažnju na dijete s kim i koliko komunicira putem interneta. Nisu ni svjesni da svaki dan djecu na internetu vreba milijun pedofila.

On upozorava da je nužno djeci, pogotovo onoj od 10 do 13 godina, skrenuti pažnju na loše strane interneta. Policijske agencije u našoj državi, napominje g-din Ivanović, dobro se nose s ovom vrstom sajber

kriminala, ali ističe da to nije dovoljno upravo zbog nepostojanja odgovarajuće specijalne opreme za njegovo praćenje i otkrivanje. Živimo u informatičkom svijetu i ta će pojava sve više uzimati maha.

G-din Ivanović je istakao da s odgovarajućom opremom i, naravno, edukacijom djece misli da bismo

mogli smanjiti učinke. Apelirao je da na društvenim mrežama ne prihvaćaju za prijatelje osobe koje ne poznaju, kao i njihove pozive za druženje i piće.

Nakon predavanja mladima je podijeljen i odgovarajući promotivni materijal.

Viki

Sanacija krova vjeronaučne dvorane

Ljeto smo dočekali u radnom raspoloženju, te nas ni ova vrućina nije spriječila da krenemo s radovima. 3.7. 2012. godine krenulo se sa sanacijom krova naše vjeronaučne dvorane. Radilo se s punim intenzitetom, sav stari šut i sva stara izolacija skinuta je s krova.

Planira se potpuno nova izolacija

Već duže vremena župnik fra Anto je tražio načina kako dvoranu sanirati tj. krov jer je zamijetio da krov na par mjesta prokišnjava. Mi u našoj vjeronaučnoj dvorani slavimo mise, a koristimo je i za različita predavanja, druženja i slično. Obratili smo se Ministarstvo za izbjegla i raseljena lica za pomoć u sanaciji vjeronaučne dvorane i župne kuće. Osigurali smo jedan dio sredstava pa se nadamo da će svi

planirani radovi biti uspješno i na vrijeme izvedeni.

Uvjereni smo da će ovo rješenje uvelike produljiti njezin životni vijek, a vrijednim radnicima zahvaljujemo na trudu koji rade po ovoj vrućini i molimo zagovor Blažene Djevice Marije za njih. Radove na

sanaciji - izolaciji krova izvodi firma Hidroizolacija Lukić koju vodi Ilija Lukić Čerćo.

Viki

Ilna u Jakotini 21. srpnja 2012.

Već u četvrtak, 19. srpnja pojedini žitelji Jakotine počeli su se sa svojim obiteljima okupljati u Jakotini i pripremati se za proslavu Sv. Ilije proroka, kome je i posvećena ova filijalna crkva Sokoljske župe. Prije rata, jedanput mjesečno imali su Jakoćani nedjeljnu Misu u svojoj crkvi. Ovogodišnja proslava sv. Ilije bila je u subotu, 21. srpnja u 11.00 sati. Čak je i put bio popravljen da su uz terenska vozila uspjela doći neka obična putnička. Također je do crkve ponovno dovedena i izvorska voda. Ohrabreni ovime, Jakoćani su obećali i dalje ulagati u svoju crkvu i svoje mjesto. Na misi se okupilo oko stotinjak Jakoćana. Smrt njihove

sumještanke Ivane Kljajić koja je preminula i pokopana u Njemačkoj spriječila je jedan broj Jakoćana da dođu u Jakotinu jer su morali ići na sahranu. Sv. Misu predvodio je vlč. Anto Marić, ekonom Banjalučke biskupije i župnik župe Šimići uz sokoljskog župnika fra Marka Bandala i kotorvaroškog fra Antu Šimunovića. Velečasni Anto je ohrabrio Jakoćane i pohvalio njihovu privrženost rodnom kraju. Poslije ručka, koji je bio pripremljen, bio je i malonogometni turnir poslije kojega su se Jakoćani i ostali polako počeli razilaziti. Dao Bog da se što češće i u što većem broju okupljamo u svome rodnom mjestu.

Fra Anto Šimunović

Proslava Sv. Ilije u Plitskoj, 22. srpnja 2012.

Jedno od najvećih sela župe Vrbanjci je selo Plitska. Imalo je oko 140 kuća i više od 700 žitelja. Tijekom zadnjega rata cijelo je selo razoreno, stanovnici rastjerani, infrastruktura uništena, trafo stanica odnesena, svetinje devastirane. Iako su neprijatelji mislili da su sve učinili da odvrate žitelje ovoga lijepoga mjesta smještenoga na rječici Bosanki, ipak su se prevarili. Nisu mogli iščupati ovo mjesto iz srca njegovih stanovnika.

Čim se ukazala prilika Plićani su se počeli ponovno boriti za svoje mjesto. Jedna od većih zapreka obnovi kuća u Plitskoj jest problem s električnom energijom.

Ponajviše zahvaljujući **Ministarstvu za izbjeglice i raseljena**

lica ovoga entiteta, kao i zalaganjem hrvatskih predstavnika u strukturi vlasti kotorvaroške općine, na sami blagdan Sv. Ilije proroka puštena je u rad nova trafostanica u Plitskoj. Nadamo se da će to biti novi zamah u oživljavanju ovoga predivnoga sela.

Na uzvišenome mjestu u Plitskoj nalazi se prekrasno uređeno groblje i njegova lijepa kapelica koja je posvećena Sv. Iliji proroku. Sve nekako upućuje na sv. Iliju. Gora, mjesto susreta s Bogom. Zaštitnik je mjesta koje je kao i on moralo bježati u tuđinu da spasi živu glavu. Ali i u tuđini ostaje živa vjera i čvrsta nada da Bog svoje ne napušta. Ilija s Bogom pobjeđuje, tako će biti i s onima koji su pod njegovom

zaštitom. Zbog toga Plićani i časte svoga zaštitnika.

Ovogodišnja proslava sv. Ilije u Plitskoj bila je u nedjelju, 22. srpnja. U deset sati okupljeni puk krenuo je Putem križa od obnovljenoga križa do groblja. Put križa predvodio je Fra Marko Bandalo. Svetu Misu koja je počela u 11.00 sati predvodio je fra Anto Šimunović., koji je pozvao okupljeni puk da se čvršćom vjerom povežemo s Bogom i našim zaštitnicima, među kojima je Bog posebnim prijateljstvom obdario sv. Iliju proroka. Na kraju Mise fra Anto je objavio da je od sada umjesto njega upravitelj župe Vrbanjci fra Marko Banadalo po odluci uprave Franjevačke Provincije Bosne Srebrene a što je potvrdio Banjalučki biskupijski ordinarijat. Na kraju Mise fra Marko je pozvao sve na što veću suradnju, koja je jedan od uvjeta boljitka ovoga lijepoga kraja. Poslije Mise upričena je zakuska za sve nazočne. Bilo je, kako rekoše po malo za svakoga, niti se tko prežderao, kako bi neki zlobnici htjeli reći, ali nitko nije ni ostao gladan. Bilo bi lijepo da se osim uz Ilinu i Svisvete i češće susrećemo u našem zavičaju.

Fra Anto Šimunović

Župa Vrbanjci

Kotor Varoš kroz povijest

Danas u Orahovi, uključujući i sve spomenute zaseoke, žive 242 katoličke obitelji. To su:

Andrijević (2), Antunović (38), Anušić (23), Bilanović (12), Bjelobrk (7), Čakarić (11), Čulinović (3), Drakuljić (24), Dujman (4), Ivanović (4), Jakić (2), Jozić (4), Jukić (8), Jurić (17), Kalauz (10), Kesić (3), Lukić (10), Marić (6), Marjanović (3). Miškić (12), Nikić (1), Nikolić (5), Oraškić (3), Pavić (20), Perić (7), Petrović (2), Petrušić (2), Stipić (1), i Šarić (1).

Statistički tabelarni pregled Orahove bio bi:

GOD.	DOMAĆ.	VJERNICI
1737.	7	48
1744.	8	77
1815.	25	156
1855.	34	304
1863.	30	314
1877.	34	322
1880.	-	446
1883.	-	319
1884.	42	-
1885.	-	363
1891.	-	403
1899.	-	438
1910.	-	417
1935.	-	511
1960.	-	608
1986.	-	898

PLITSKA – Podatak da se i danas čuva uspomena na «crkvište» i «pratarsko vrilo», koji se nalaze iznad Bosanke, ukazuje da je na ovom mjestu nekoć za turske uprave, mogao stanovati kotorski župnik. Neki misle da se on

odavde, a ne iz Čepka, odselio na Sokoline sredinom 18. stoljeća. U svakom slučaju on je sigurno jedno vrijeme, bježeći ispred turskog zlostavljanja, i ovdje boravio.

Sigurnije podatke o Plitskoj imamo tek iz 1737. Tada je ovdje, prema izvješću apostolskog vikara biskupa fra Matije Delivića, obitavalo 11 katoličkih domaćinstava sa 115 vjernika. Nekoliko godina kasnije, kako izvješćuje biskup fra Pavao Dragičević, ovdje živi samo pet katoličkih domaćinstava

DOMAĆINSTVA	VJERNICI
Zarni Petar	12
Matić Ilija	13
Lokmić Ivan	4
Miljanić Stjepan	8
Marković Jakov	8
	45

Ovaj pad stanovništva od 1737. godine do 1744. posljedica je, kako su to zabilježili domaći franjevački ljetopisci, opakih epidemija koje su u to vrijeme harale.

U nekim kasnijim dokumentima navode se katkada kao

zasebna mjesta Plitska donja, Plitska gornja i Hrvaćani. Tako statistički podaci iz godine 1880. izražavaju stanje u sva tri spomenuta mjesta. Godine 1871. u Plitskoj su obitavala slijedeća katolička domaćinstva:

ANTUNOVIĆ Stipe
BILANOVIĆA Marka i Nikole
BUDIMIR Stipe
IVIĆA Ive, Jure i Tome
JUKIČIĆA Ilije
JURIĆA Jure
KARAULE Joze
LUČIĆA Ivana
MANOVIĆ Stipana
MILJANOVIĆA Ive i Marka
PAVLOVIĆ Matije
PETRUŠIĆA Grge
RADOŠA Peje
RODIĆA Ive
STIPIĆA Ante i Joze
ŠIMIĆA Luke, Luke djaka i Marka
ŠIPURE Matije, Mate i Pere
ŠIPURIĆA Pejana
ŠUBARIĆA Ive
VIDOVIĆ Joze i Pere
ZEBA Ivana, Ilije Mate i Pave

S. Kovačić, Katolici u kotorvaroškom kraju, Svjetlo riječi, Sarajevo, 1989., str. 136.-138

Žaklina Garić, ravnateljica Doma za starije osobe

Usamljenost je fenomen današnjeg društva

Razgovarali smo sa Žaklinom Garić, ravnateljicom Socijalnog centra Caritasa «Ivan Pavao II»

Predstavite nam malo sebe i Dom, kad je otvoren, koliko ima zaposlenih radnika, koliko stanara?

Radim u Caritasu od 1995. godine. Prije nego što sam imenovana ravnateljicom Socijalnog centra Caritasa „Ivan Pavao II.“ – Dom za starije osobe, dugo sam godina koordinirala Caritasov projekt „Kućna njega starih i nemoćnih osoba“ pri Caritasu Bosne i Hercegovine i kasnije pri banjalučkom Caritasu.

Izgradnja Caritasova Doma za starije osobe, proistekla je iz potrebe, da je sve većem broju starijih i nemoćnih osoba potreban institucionalni smještaj s cjelodnevnom i stručnom njegom i skrbi.

Dom za starije osobe počeo je s radom 29. prosinca 2008. godine. Smještajni kapacitet je 70 mjesta i ima 30 uposlenih osoba, različitih profila i zanimanja, koja su potrebna za normalno i profesionalno funkcioniranje ovakve ustanove.

Kakav imate odnos s stanarima Caritasova doma za starije osobe?

U našem se radu vodimo kršćanskim načelom, da je svaki čovjek jedinstvena osoba kojoj je Bog podario dostojanstvo, bez razlike na godine, spol, vjersku, nacionalnu ili drugu pripadnost. Odatle proizlazi naša obveza poštivati i štititi ljudski život od začeca do prirodne smrti i pomagati svakom čovjeku u njegovim tjelesnim nevoljama. Zagovaramo sveobuhvatnu skrb i njegu, orijentiranu prema specifičnim potrebama naših stanara, s ciljem da starije osobe što duže samostalno kreiraju i organiziraju svoj život u našem Domu.

Koje usluge im Dom nudi, koliko se dugo čeka na mjesto?

Dom nudi svojim stanarima usluge, kao što su: stručna medicinska skrb i njega, liječnički pregledi, usluge socijalnog radnika, vjersko-duhovna podrška, priprema hrane,

čišćenje soba i zajedničkih prostora, pranje i peglanje rublja, zajedničke tjelovježbe pod nadzorom fizioterapeuta, frizerke usluge, kulturno-zabavne aktivnosti, rad u vrtu, itd.

Unatrag dvije godine, Dom za starije osobe radi punim kapacitetima, što je sigurno određeno priznanje našem radu, potvrda dobrog ugleda i povjerenja koje uživa Caritas među svim ljudima.

Postoji i lista čekanja zainteresiranih za smještaj u Dom s relevantnim podacima o dotičnoj osobi. Prilikom upita za slobodno mjesto, Dom ne može odrediti vrijeme čekanja, jer ne ovisi o nama, može se čekati nekoliko dana a može potrajati i tjednima prije nego što se ukaže slobodno mjesto.

Primjećujete li kod svojih stanara tugu za kućom, djecom, obitelji. Posjećuju li ih njihovi bližnji?

Sam odlazak od kuće odnosno dolazak u nepoznato i među nepoznate osobe, jeste u pravilu veliki stres za svakog a posebno za starije osobe. Potrebno je vrijeme prilagođavanja, koje se može manifestirati kao tuga, nepovjerenje, dezorijentiranost, nezadovoljstvo pa čak naglo opadanje fizičkih mogućnosti.

Za vrijeme tog prilagođavanja, potreban je intenzivniji kontakt između osoblja Doma, stanara i članova obitelji. Najvažnije je da se ne vrši pritisak na stariju osobu i da ona zna, da je to normalna faza prilagođavanja, koja će proći.

Želja i briga, naših stanara, prije svega za svoju djecu, za svoju unučad, ostaje uvijek i često o tome pričaju.

To je normalno i ti osjećaji nisu vezani za mjesto boravka starije osobe. Stanari održavaju i dalje socijalne kontakte, kroz redovite posjete od strane uže i šire obitelji i poznanika, ali određen broj njih odlazi i u posjete prijateljima, rodbini i rodnom kraju, ukoliko to njihove zdravstveno stanje dozvoljava.

Djeca i rodbina naših stanara su brižni i redovito posjećuju svoje starije članove obitelji. Oni, koji žive u inozemstvu, svakodnevno telefoniraju s njima ali i sa osobljem Doma.

Kako biste ocijenili atmosferu u Domu, dođe i do malih čarki između korisnika, da li se stanari između sebe druže? Jesu li aktivni?

Caritasov Dom za starije osobe funkcionira po principu jedne velike obitelji. Postoje pravila ponašanja, kao i u svakoj obitelji, kako bi smo osigurali jednak tretman naših stanara i normalno funkcioniranje doma.

Znamo, da u svakoj obitelji ponekad dođe do problema, nesuglasica, pa čak i do čarki. Radi se najčešće o banalnim stvarima, koje „sukobljene“ strane i brzo riješe. S druge strane, postoje osobe koje se bolje slažu, i one provode više vremena zajedno. Kod pojedinih stanara stvorena su, u međuvremenu, duboka i iskrena prijateljstva, koja nadilaze odnos cimera ili susjeda. Bez obzira na godine, nije isključena ni simpatija niti ljubav!

Naši se stanari bave različitim aktivnostima, ovisno o zdravstvenom stanju i afinitetima, kao što su ručnim radom, izradom čestitki i drugih predmeta, vrtlarstvom,

čitanjem, itd. Većina sudjeluje redovito na tjelovježbama, a u večernjim satima rado provode vrijeme uz društvene igre – šah, domine, karte ili uz zajedničke šetnje prepričavaju jedni drugima razne životne dogodovštine i situacije.

Što mislite, jesu li danas ljudi usamljeniji?

Ne tako davno, kod nas su starije osobe bile integrirane u obitelj i najčešće su unutar te velike

kasnije, neminovno do usamljenosti. Usamljenost kao fenomen današnjeg društva, nije rezervirana isključivo za starije osobe, nego pogađa podjednako sve starosne skupine. Razumljivo, kada je osoba stara i nemoćna, onda se usamljenost još teže podnosi.

Inače, koliko ljudi uopće danas brinu o starijim osobama?

Gledajući našu državu i njenu brigu i konkretnu pomoć starijim osobama, vidimo da je situacija

obitelji uživale poseban položaj. Starije smo osobe povezivali između ostalog s mudrošću, strpljivošću, toplinom, razumijevanju. Usljed rata sve se to promijenilo, ali ne isključivo kao posljedica rata, nego i kao posljedica modernog života. Isti nam je donio različite blagodati, ali i kronični nedostatak vremena. Nedostatak vremena za same sebe, za obitelj, za prijatelje. Takav način života dovodi, prije ili

katastrofalna: male mirovine, veliki broj starijih osoba koje nemaju osnovno zdravstveno osiguranje, zdravstveni i socijalni sustav neprilagođen potrebama starijih osoba, marginalizacija starijih osoba, itd. Ovdje treba napomenuti da je Bosna i Hercegovina jedna od rijetkih zemalja u Europi koja nema izrađen akcijski plan starenja, što govori, da naši političari nemaju sluha za potrebe svojih starijih sugrađana.

Žaklina Garić, ravnateljica Doma za starije osobe

Kao društvo, i tu ne pokazujemo pretjerano razumijevanje za starije osobe. Odaziv i sudjelovanje na akcijama koje za cilj imaju konkretnu pomoć starijim osobama ili poboljšanje njihove kvalitete života, jeste više skroman.

Naše opće shvaćanje starenja, kao prirodnog procesa, ima mnogo više negativnog nego pozitivnog značenja. Ili, sjećate li se vi kada ste zadnji put vidjeli neku TV reklamu ili plakat, na kojem se starost prikazuje u pozitivnom ozračju?

Ipak, gledajući na onoj osobnoj razini i tamo gdje se stvarni život odvija, stvari nisu tako crne. Naprotiv, tu ima mnogo ljubavi, brige, poštovanja i razumijevanja prema starijim osobama.

Radeći u Caritasovom Domu, često doživljam, da djeci teže pada odluka smjestiti roditelja u dom nego samom roditelju i da djeci duže treba kako bi se pomirili s tim.

Što biste na kraju ovog kratkog razgovora poručili čitateljima?

Svjesni smo, koliko god se mi trudili, da mi našim stanarima ne možemo zamijeniti njihovu djecu, njihovu obitelj, niti njihov dom, ali im možemo osigurati čovjeka dostojnu starost, uz ljudsko razumijevanje, uz svu podršku i stručno znanje.

Djeca i članovi obitelji naših stanara ništa manje ne vole i ne poštuju svoje roditelje ili rodbinu od onih, s kojima stariji članovi žive unutar obitelji, ali je takvih sve manje.

Koja je dobrobit za stariju osobu, ako živi u svom poznatom okruženju, ali zbog obveza svojih ukućana, najviše vremena provodi sama, a takvih je sve više.

Naši stanari nisu odbačene starije osobe od svoje djece i rodbine. Sigurno da u Domu žive jedan drugačiji život, ali u njemu im ne manjka niti ljubavi od strane njihove obitelji, poštivanja i stručne pomoći od strane osoblja Doma, razumijevanja od strane obitelji, osoblja i drugih stanara.

Zahvaljujući ovom poslu, doživljam starost kao nešto sasvim prirodno, uključujući i njene negativne aspekte. S druge strane, vrlo često doživljam naše stanare kao duhovite, pozitivne, radosne, znatiželjne, mudre, marljive . . . bez obzira na sve poteškoće, zaljubljene u život!

Razgovarala Viki

Banjalučki trapisti (9)

Prošle godine navršilo se 140 godina od dolaska prvih trapista u Delibašino selo kod Banje Luke i 100 godina od smrti osnivača samostana Marija Zvijezda oca Franza Pfannera. Ove obljetnice povod su da se opet progovori o njima i njihovim velikim zaslugama za sveukupni razvoj Banje Luke i njezina kraja. Nažalost, riječ je o zaslugama koje su proteklih desetljeća premalo vrednovane i zaboravljene.

Početak proizvodnje "pravog" sira trapista

Prva filijala Marije Zvijezde, koju je otvorio opat Bonaventura Prvi, bila je u Maglaju na Vrbasu. Ovu naseobinu utemeljili su njemački kolonisti koji su od 1880. godine počeli pristizati iz Šlezije, Hannovera i Oldenburga. Kolonizacija je trajala do 1882. godine. Naseobina je mijenjala ime više puta. Naime, nakon posjete Bosni prijestolonasljednika Rudolfa 1888. godine dobila je ime Rudolfstahl, a danas se zove (Bosanski) Aleksandrova.

Kolonisti su se nadali u Bosni osigurati sebi bolju egzistenciju nego što su je imali u svome zavičaju. No, nije im to polazilo za rukom unatoč pomoći koju im je pružala vlada. Počeli su ozbiljno propadati i još više siromašiti. Osim toga, nisu imali u svome mjestu ni crkve, ni škole. Vidjevši sve to, trapisti im odlučise pomoći.

Josefsburg - Josipovac

Stoga su najprije 1887. godine kupili zemlju i tu položili 5. ožujka (marta) 1887. godine kamen temeljac za novu filijalu. Nazvana je Josefsburg - Josipovac. U novu filijalu opat Bonaventura Prvi premjestio je iz Marije Zvijezde 14. rujna (septembra) 1887. godine osmoricu trapista, koji su osim vođenja gospodarstva preuzeli i dušobrižništvo doseljenika. Sagrađena je i kapelica Uznesenja Blažene Djevice Marije.

U Josipovcu su trapisti podigli svinjogojsku farmu u kojoj su tovali do 200 svinja, kao i zanatske radionice, a razvili su i izvrsno pčelarstvo i vrtlarstvo. Sagrađili su žitnice i otkupljivali su žito za svoj

mlin u Delibašinom Selu.

Njihov dolazak dao je pravi zamah gospodarskom razvoju cijelog kraja. Veoma brzo uz njih doživjeli su preporod i kolonisti i domaći seljaci. U donedavno zapuštenom Lijeve polju razvila su se uzorna domaćinstva.

U ovoj filijali trapisti su nastavili razvijati svoje glasovito sirarstvo.

Naime, početke proizvodnje sira u Mariji Zvijezdi nalazimo još 1872. godine, u maloj sirani koju je sagradio o. Franz, a koji svoj sir naziva švicarskim. No, rad ove sirane nije dugo trajao zbog bolesti stoke koja je prouzročila nedostatak mlijeka. Proizvodnja "pravog" sira

trapista započela je ponovno 1882. godine, kada je u banjalučki samostan stigao o. Ignacije iz francuskog samostana "Port-du-Salut". On je pola godine br. Luku podučavao pravljenju sira. U početku je sir pravljen samo za potrebe samostanske zajednice, a kasnije su ga pravili i za tržište Austrije i Ugarske, ali i cijele Europe. Bio je veoma tražen i odlikovan je brojnim priznanjima na europskim sajmovima. Najprije su prerađivali mlijeko s vlastitog imanja, a onda su ga počeli otkupljivati i od domaćih seljaka.

Otkud sir trapist u Banjaluci

Slavko Kirin u svome radu: "120 godina sira trapista" to tumači ovako: "Naziv sira trapista zapravo je 'rezervno' ime za sve varijante sira Port du Salut proizvedenog u francuskom samostanu Notre-Dame de Port-du-Salut (Naša Gospa od Luke spasa) u mjestu Maine u općini Entrammes. Naime, sam naziv i podrijetlo sira Port-du-Salut samostan je 1876. godine zaštitio (Véritable fromage de la Trappe du Port-du-Salut) i nije se smio nigdje proizvoditi osim u matičnom samostanu.

Izrada ovog sira, doduše pod drugim nazivima, proširila se po ostalim trapističkim samostanima u Francuskoj i po ostalim zemljama, te je tako dospjela i do Bosne, odnosno Banjaluke. Sirevi su nazivani po mjestima, ili po nazivima samostana, npr. Trappiste de Belval, Trappiste de Tamié, Citeaux, itd. Tako je i prvotni naziv banjalučkog sira bio trapist Maria Stern, a poslije trapist Marija Zvijezda.

U Mariji Zvijezdi je kasnije ostala pomoćna sirana, a prava sirana razvila se u Josipovcu.

No, nije odmah išlo sve bez problema, pogotovo prve godine. Naime, zbog pomanjkanja stručnih sirara imali su u početku problema s kakvoćom sira. Stoga, opat Bonaventura Prvi 1888. godine šalje br. Dositeja u Francusku koji se u tamošnjim samostanima, a napose u Port-du-Salut, godinu dana obučava za pravljenje sira. Kad se vratio poučavao je svoju subraću, a oni su bili dužni čuvati tajnu proizvodnje. Tajnu su braća prenosila drugoj braći ili bi je ponijeli sa sobom u grob. O tome spomenuti S. Kirin piše: "Premda je u sirarstvu sir trapist bio dominantno prisutan čitavo prošlo stoljeće, u našoj stručnoj literaturi postoji vrlo malo podataka o tehnološkim postup-

cima izrade sira. Zbog tajnovitosti izrade, ne postoji opis proizvodnje ni izvornog banjalučkog trapista, tako da se ona može tek nagađati...»

Iz te tajnovitosti on izvlači sljedeći zaključak: "Kakvoća sira i umijeće njegove izrade počivali su najvećim dijelom na načinu njegove izrade. Naime, u proizvodnji sira sudjelovalo je desetak specijaliziranih stručnjaka. Pojedini proizvodni zahvat radio je samo jedan sirar. Svaki sirar znao je do perfekcije samo svoj dio posla, dok je posao ostalih za njega bila tajna.»

Filijala Marijin Dvor

Dobar uspjeh filijale Josipovac ponukao je opata Bonaventuru Prvog da osnuje i drugu filijalu. Naime, kolonisti su se dobro gospodarski razvijali u koloniji Windthorstu (danas Nova Topola).

Tu su prve njemačke obitelji došle 24. listopada (oktobra) 1879. godine iz Essena. Ime naseobini dali su po Ludwigu Windthorstu, njemačkom političaru. Dolaskom novih kolonista naseobina je podijeljena na Gornji, Srednji i Donji Windthorst.

Trapisti su kupili 1893. godine zemlju od jednog koloniste i tu osnovali filijalu Marienburg -

Marijin Dvor. Kamen temeljac postavili su 18. ožujka (marta) iste godine. Sagradili su i crkvu i u njoj slavili prvu sv. misu 18. studenoga (novembra).

I u ovoj filijali otvorili su pored ostalih gospodarskih objekata i siranu. Mještani su im i ovdje svakodnevno isporučivali mlijeko koje se oni prerađivali u sir i maslac.

Proizvodnja sira u obje filijale uspješno se razvijala. Svakoga dana otkupljivali su 2.000 ili čak 3.000 litara mlijeka. S uspješnim razvojem sirana otkup mlijeka se povećao na čak 8.000 litara mlijeka. Proizvodnja sira dostigla je godišnje 100 do 120 tona, a maslaca do 110 tona. Suvišak otkupljenog i vlastitog mlijeka pasterizirali su i dovozili u Banjaluku gdje su ga nudili na prodaju. Mlijeko je bilo veoma cijenjeno zbog svoje kvalitete, ali i zbog cijene. Naime, bilo je jeftinije nego kod drugih prodavača.

Trapist sir i na kraljevskom dvoru u Beogradu

Sir su pakirali u pakete od 4,8 kg i slali ga poštom, odnosno otpremali željeznicom naručite-ljima po cijeloj Monarhiji, ali i van njezinih granica. Bili su također i službeni opskrbljivači sirom kraljevskog dvora u Beogradu.

Putopisac H. Renner piše: "Sada se samostan... bavi fabrika-cijom takozvanog trapističkog sira, koji je na dobru glasu i izvozi se i u inozemstvo. Pošto samostan nema toliko krava, uzima se mlijeko za samostansku siranu ponajviše iz bliskih njemačkih naseobina".

Jedan kasniji kroničar bilježi:

"Neću pretjerati ako ustvrdim da je danas Lijevče polje najrazumnije obrađeni predjel Bosne. Bosanski težaci iz okolice poprimili su nov način obrađivanja zemlje, te se danas takme s naseljenicima. Dakle svrha, koja je lebdjela o. Bonaventuri pred očima, postignuta je...".

Nastavit će se

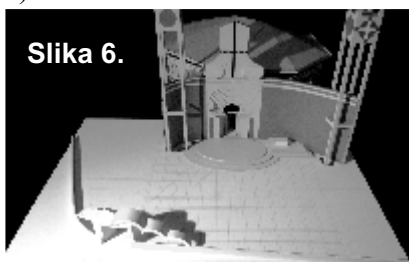

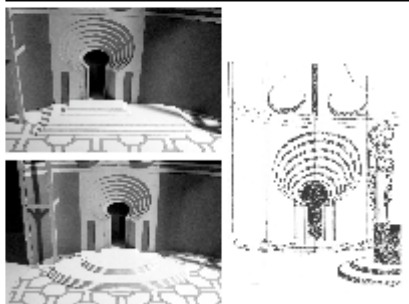
Crkva rođenja Marije Djevice u novom ruhu

Naglašeni ulaz u crkvu, dakle pretprostor svečanog portala oform-ljuju široke terase koje su zbog posebnog značenja podignute iznad razine trga.

U prosuđivanju te izboru za izvedbu su tri varijante tih ulaznih platoa. U prvoj eliptički platoi pored fasade obuhvaćaju također proširenje za vanjski oltar. Druga i treća varijanta su bez posebnog prostora za vanjski oltar. Razlikuju se u obliku prilaznih platoa svečanog ulaza. Dakle u eliptičkom obliku kod druge varijante koji prenosi formu unutrašnjosti crkve u prostor trga. Odnosno u pravokutnom obliku pristupnog stepeništa svečanog portala kod treće varijante čija atraktivnost je prije svega u povećanju plohe trga te lakšem i jeftinijem izvođenju (slika 6).

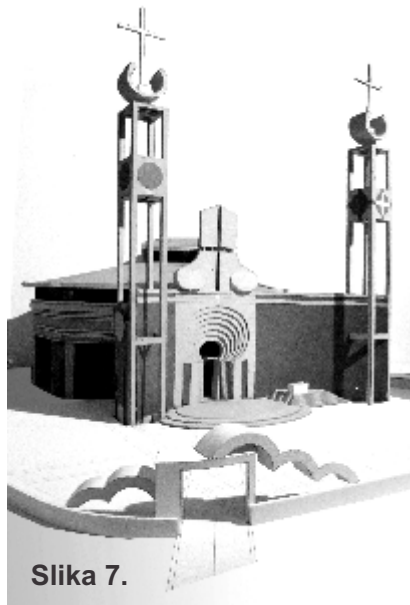

Slika 6.

Nov, glavni ulaz na trg te u novu crkvu Rođenja Blažene Djevice Marije postavljen je na sjeverozapadni ugao (slika 7).

U prostor gdje se susreću glavna gradska saobraćajnica i sporedna ulica koja po čitavoj dužini prati park oko crkve na njegovoj sjevernoj strani. Na toj

Slika 7.

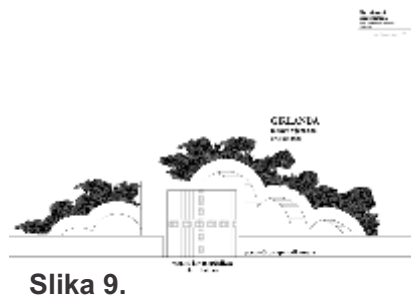
poziciji glavni ulaz ne sakriva osovinski pogled na ulazni portal crkve koji ostaje iz glavne gradske ulice sasvim otvoren te prepoznatljiv. Ulaz koji je stoga pomjeren do velikog postojećeg drveta te do stupa za osvjetljenje crkve u njegovoj pozadini je logički također usmjeren na glavni, reprezentativni portal crkve. Motiv portala crkve tako postaje uokviren, kadriran sa okvirom glavnog

Slika 8.

ulaza te prilikom ulaska postepeno uključuje i sve veći dio njezine zapadne fasade (slika 8).

Glavni je ulaz koncipiran kao ideja girlande, ukrasnog vijenca od crvenih ruža (slika 9).

Slika 9.

Lučno oblikovana korita za cvijeće podignuta su iznad razine partera na jednoj i drugoj strani samog ulaza. Ulazni portal trga je oformljen kao kvadratni okvir od vidljivog bijelog betona koji je usmjeren u ulaznoj osovini, osovini pogleda na portal crkve. Korita za cvijeće su također iz vidljivog bijelog betona. Na segmentima lukova kod kojih je zemlja za cvijeće u većem padu ona je stabilizirana sa poprečnim gredama od betona ili drveta. Vrata glavnog ulaza su iz brižljivo izrađenog kovanog željeza (ferro batutto). Transparentni crtež vrata naglašava veliki križ. Njegova je desna (južna) strana predviđena za svakidašnje otvaranje dok su veći, lijevi dio križa dopunska vrata koja se otvaraju za prolaz prilikom većih skupova kao i za prolaz kola. Za vrata je predviđeno električko otvaranje sa daljinskim upravljanjem.

Kenotaf, spomen obilježje žrtvama rata

Prema staroj mudrosti smrt pobjeđuje nad životom dok memorija pobjeđuje smrt. Ili kako su to zapisali stari Latinci: „Mors vicit vitam memoria mortem.“

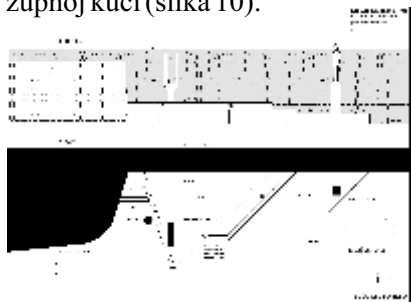
Arhitekt Marko Mušič

Stoga je memorija, pamćenje, ona jedina snaga koja nas za uvijek povezuje sa svima onima našim dragim i bliskim kojih nema više. Pamćenje i poštovanje su stoga imperativi pijetete kakvu dugujemo toliko više svima koji su na najtragičnije načine izgubili živote u vihoru rata.

Kako antropolozi tvrde je čovjek postao čovjek tek tada kada je počeo da pokapa svoje mrtve. Stravičnost rata mrtvima oduzima i taj osnovni, od davnine dužan pijetet. Stoga je za sve takve i slične primjere već u antici prihvaćena ideja kenotafa – praznog groba. Dakle obilježja onome ili onima od kojih se poslije smrtni ostaci nalaze na nekom drugom, najčešće nepoznatom mjestu. Kenotaf stoga u jednom simbolom značenju povezuje sve bilo gdje u okolini razasute poslije smrtne ostatke.

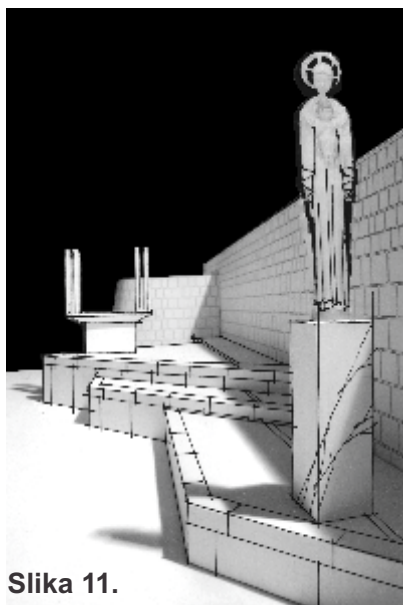
Koncepcija kenotafa, obilježja žrtvama rata u vanjskom prostoru crkve Rođenja Blažene Djevice Marije u svom nastajanju i postepenom razvijanju doživjela je tri značajne faze.

Prvo je rješenje lociralo kenotaf na podignutim terasama pored visokog zida od kamena koji na južnoj strani oivičuje prilaz župnoj kući (slika 10).

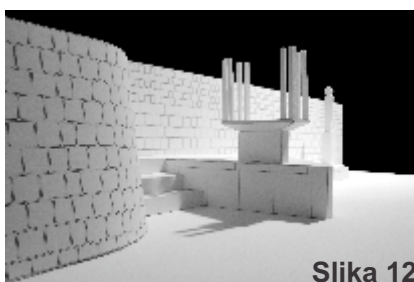

Slika 10.

U tom je projektu na prvom, pristupnoj terasi podignut kip

Slika 11.

Slika 12.

Blažene Djevice Marije dok je kenotaf postavljen na zadnjoj, prema parku pored crkve okrenutoj terasi (slika 11).

Kenotaf je zamišljen kao podignuti oltar iznad kojeg se penju svijeće od mermera (slika 12).

Plohe parapetnih zidova terasa su istovremeno i plohe ispisivanja imena žrtava. Kip Blažene Djevice Marije je kopija kipa koji je bio nekada na oltaru stare crkve i kasnije u dnevnoj kapeli nove crkve.

Drvena, sa zlatom prekrivena skulptura je u ratu izgorjela. Stoga će biti potrebno na osnovu dobre dokumentacije izraditi kopiju za

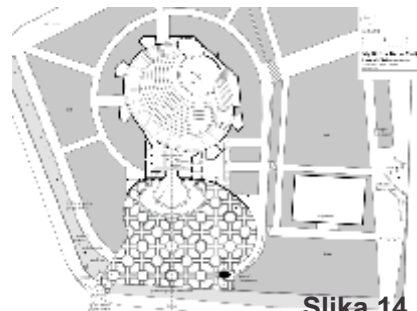
dnevnu kapelu i istovremeno zlato patinirani brončani odljevak za obilježje žrtvama rata (slika 13).

Slika 13.

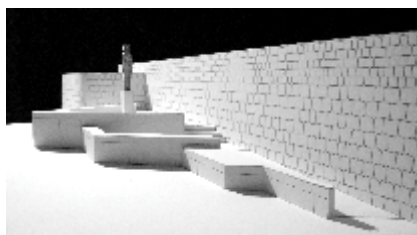
Obloge parapetnih zidova i opločene terasa su od prirodnog kamena, granita, dok je osnovna konstrukcija terasa od armiranog betona.

Drugi idejni projekt spomen obilježja razdvaja lokaciju kipa Blažene Djevice Marije i kenotafa (slika 14).

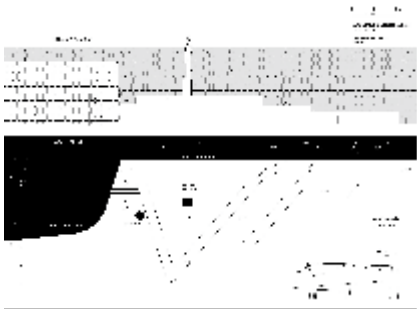

Slika 14.

Kip Blažene Djevice Marije je postavljen na najvišu, centralnu terasu pored pristupa do župne kuće (slika 15, 16).

Slika 15.

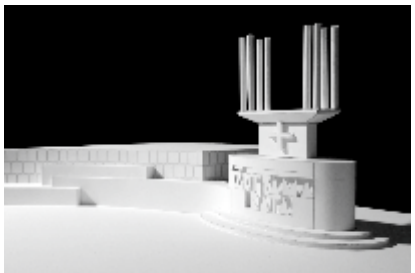
Slika 16.

Kenotaf je pomjeren u prostor trga ispred crkve. Postavljen je na eliptičkom podnožju koje poput suze izlazi iz postojećih parapetnih zidova.

Ideja Kristovih suza, Lacrimae Christi, ali također suza svakog koji suosjeća sa žrtvama rata čini se posebno prigodna i priručna za pijetet spomen obilježja. Istovremeno formalna interpretacija suze povezuje postojeći prostor, postojeće parapete zidove, postojeću baštu i pretprostor crkve te se u jednom centralnom akcentu, eliptičnom postamentu jasno iscrtava na glavnoj fasadi crkve. Iz eliptičnog postamenta izdvaja se oltar sa mermernim svijećama, svijećama za sva vremena (slika 17, 18).

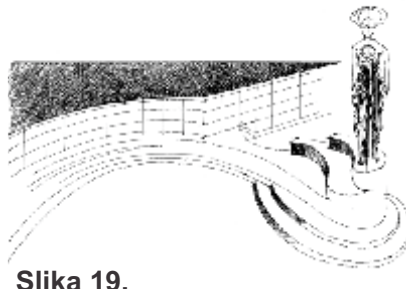

Slika 17.

Slika 18.

Treći idejni projekt predstavlja nekakvu katarzu, očišćenje prijašnjih koncepcija. U toj izabranoj soluciji terase pored ulaza do župne kuće se ukidaju. Kip Blažene Djevice Marije na centralnoj poziciji tih terasa postavljen je sada na kenotafu samom. Stoga oblik kenotafa iz osnovne forme suze postepeno prelazi u plastični naglašeno podnožje kipa (slika 19).

Slika 19.

I u toj je konačnoj soluciji kip zamišljen kao replika uništene zlatne drvene skulpture iz stare crkve. Ali su svakako moguća i razmišljanja o novom autorskom radu. Naravno pod uvjetom i imperativom vrhunskog umjetničkog djela.

Simbol suze oformljen u kenotafu, suze koja se izvija iz parapetnih zidova te izljeva u prostor trga podsjeća nas na Kristov plač kada je gledao na Jeruzalem te vidio sve ono stravično što će se u tom gradu dogoditi. Na postojećim parapetnim zidovima koji oivičuju trg formirane su plohe za imena žrtava. Ispod ploča sa imenima su terase za paljenje svijeća te za cvijeće (slika 20).

Slika 20.

Izvedba kenotafa zamišljena je u odabranom prirodnom kamenu, mermeru od kojeg su također ploče sa imenima žrtava.

Osnovna je ideja obilježja žrtvama rata stvaranje svetog prostora memorije. Pored svih razlika među ljudima ipak nas povezuje isti civilizacijski temelj. A to je sjećanje naših umrlih i potreba da imamo mjesto njihovog groba za sveti prostor.

Pamćenje, memorija nije samo početak čovječje inteligencije jer bez nje misao ne može djelovati nego također temelj naših najdubljih osjećaja i vjerovanja. Kroz memoriju prenosimo vrijednosti naše civilizacije, preko nje se izgrađuje moderna nauka, kroz memoriju primamo i dajemo vlastito životno iskustvu. Ali memorija na umrle ima posebno značenje. Sa memorijom te sa simbolima omogućujemo našim preminulim da žive dalje te da su sa nama također poslije smrti. Stoga to spomen obilježje sadašnjim generacijama ponovo omogućuje temeljnu duhovnu kulturu dok daje budućim generacijama sveto mjesto etičkog imperativa da se nešto tako stravično neće nikada više ponoviti.

Marko Mušič, Ljubljana, 2012. godine

Za i protiv...

„Kome opet dati glas?“ „Ma sve su to lopovi, gledaju samo sebe, svoje sinove i zetove“. „Ma neću nikome dati svoj glas, niti ću izaći na izbore“.

Svaki dan sve glasnije i prilično oštro i ljutito čujemo izjave mnogih. Neki pričajući iz vlastitog iskustva, dok drugi prepričavaju prenesene razgovore. I uvijek se taj „začarani krug“ priča dalje širi. Je li to sve istina ili sve to ostaje na marginama izmišljeni priča i tračeva?

Svaka priča ima svoj početak i kraj. Neke imaju lijep početak i lijep kraj, neke lijep početak i tužan kraj ili čak obrnuto. Ali nakon svih ti priča, čovjek se upita, pa stvarno kome dati svoj glas!

Nema puno izbora. HDZ, HSS-NHI ili HNZ 1908? Kao i svaka politička kampanja, pripreme teku već dugo vremena. Neke stranke se pripremaju javnim a neke „tajnim“ sastancima, a neke novim osnivanjima (pa makar to bilo i u dalekim zemljama). Neke žele samostalno izaći na izbore, vjerujući u svoj uspjeh, a neke u kolaciju vjerujući da samo tako mogu uspjeti (iako nemaju zajednički ciljeva), ali tako

je to moderno u politici. Svi nešto obećavaju ili ne obećavaju, ili rade nešto ili ne rade ništa ili obećavaju da će raditi.

Kad čovjek to sve pročita i sagleda, nema šta, prava politička atmosfera. Ima onih koji brate znaju gdje treba tražiti potporu... u „stranci“ koja već stoljećima i godinama traje i nikada ne propada, u Crkvi.

Dogovaraju se sastanci, razgovori sa crkvenim poglavarima i davaju se obećanja (Sastanak sa banjolučkim biskupom Franjom Komarica 21.01.2012) da se kotorvaroski Hrvati moraju ujediniti i zajedničkim snagama pokazati da su i oni dio Kotor Varoša i Bosne. Ne samo što su ckrveni poglavari takva obećanja podržali, i pisano i preko videa (www.hrivatikotorvaros.com/novosti), nego i mnogi drugi, koji su vjerovali da je došao dan kad možemo svima pokazati da smo opet jedno i zajedno.

Uzalud sastanci i dogovori, sva obećanja padoše u vodu. Više nismo „za“ zajedništvo nego „protiv“ zajedništva. Više nismo jedno, nego više nas je. Nema više tih obećanih

zajedničkih snaga da samo zajednički možemo ostvariti svoj cilj. Ali opet sve to dođe da: svatko gleda samo sebe i svoje... Ili je možda bolja ona stara poslovice obećanje, ludom radovanje.

Obećanja ili ne obećanja, to nam ne treba. Ne trebaju nama izbori, niti stare a niti nove stranke, da bi otišli u Kotor Varoš, ne trebaju nam izbori da bi ga voljeli. Potreban nam je samo jedan glas, koji će svatko od nas sebi dati, sam sebe na svojoj listi zaokružiti i tada reći još uvijek sam dio toga kraja, njemu pripadam. To je najlakše. Tad ne trebamo više dugo u noć čekati rezultate izbora, jer već znamo da smo pobijedili.

Najslađa je svakome njegova pobjeda. Uza sve te priče i istine ili ne istine, jedno je pred nama, izbori u Bosni i Hercegovni kakvi god oni bili. Jedno možemo učiti, pokazati da smo zajedno i da nas ima time što ćemo izaći za izbore. A kome dati glas, hm... svatko ima sudbinu u svojim rukama. Ali nemojmo zaboraviti, dadnimo prvo glas sebi, a onda drugome. Glasajmo za sebe i nas Kotor Varoš!

Dragan Milišić

Mladi Sesevske Sopnice primljeni u Franjevačku mladež

U nedjelju, 10. lipnja 2012. u Župi Svete Marije Anđeoske u Sesevskoj Sopnici pod večernjom svetom misom održano je svečano primanje 56 mladih u Franjevačku mladež (Framu).

Time je okončan period od godinu i pol tijekom kojih su se kandidati ove mlade franjevačke župe pripremali za osnivanje ovog svjetski poznatog pokreta.

Pod geslom "Pođimo zajedno sa sv. Franjom" misno je slavljem predvodio duhovni asistent Frame, fra Stipo Karajica, a liturgiji su prisustvovali i regionalni asistent Frame i Franjevačkog svjetovnog reda, fra Milan Krišto, duhovni asistent Mjesnog bratstva Zagreb, fra Igor Horvat, župnik u Sesevskoj Sopnici, fra Zdravko Dadić, župnik u Kašini, vlč. Matija Pavlaković, župnik u Okučanima, fra Damir Pavić, te duhovni asistent mladih na Svetom Duhu, fra Ivan Penava.

Posebni gosti najmlađe Franje-

vačke mladeži u mjesnom bratstvu bili su framaši iz župa u zagrebačkoj Dubravi, Kaptolu, Sigetu, Kozari Boku te Mađarevu uz svjedoke Vladimira Rosančića i Jelenu Stipović, a obred primanja vodila je predsjednica Mjesnog bratstva Zagreb, Tanja Radman.

Na početku mise sve prisutne pozdravio je fra Igor Horvat, a fra Milan Krišto u svojoj je propovijedi čestitao svim kandidatima na primanju u Framu te istaknuo njihovu hrabrost i odlučnost da krenu putovima sv. Franje i žive po Evanđelju. Nakon prozivanja svakog od 56 kandidata, predsjednica Tanja Radman i duhovni asistent fra Stipo Karajica uručili su taukrižiće i Nove zavjete novim framašima koji su potom svojim potpisom uveličali ovu svečanost.

Po završetku liturgijskog slavlja župnik u Župi Svete Marije Anđeoske, fra Zdravko Dadić, u ime cijele župe čestitao je mladima

na ovom koraku poručivši im da budu prepoznatljiv znak vremena u svojim obiteljima i okruženju gdje žive i borave. Nakon prigodnog govora fra Stipe Karajice, framaši su, zajedno sa svojim prijateljima, krenuli u mjesni društveni dom, gdje su uživali u pobjedi hrvatske nogometne reprezentacije te, uz jelo, piće, pjesmu i ples proslavili veliki trenutak u 20-godišnjoj povijesti župe u Sesevskoj Sopnici.

Posebna atrakcija za koju se pobrinula skupina vrijednih framaša bio je veliki natpis "FRAMA" na brijegu pokraj župne crkve, ispisan betonskim kockama i obojan u hrvatske boje - prigodno za početak Europskog nogometnog prvenstva. Svi su se kandidati neposredno prije početka misnoga slavlja fotografirali pokraj natpisa te tako dali još jedan pečat lijepoj nedjelji u prigradskom naselju kraj Seseveta.

tekst: Josip Tolić,
fotografije: Jelena Stipović

Održan susret raseljenih Kotorvarošana

U župi Gospe od Anđela u Sesevskoj Sopnici kraj Zagreba održan je u nedjelju 1. srpnja četvrti susret raseljenih vjernika kotorvaroške doline. Susret je započeo misnim slavljem koje je, uz suslavlje župnog vikara domaćina fra Stipe Karajice, fra Drage Prgometa iz Australije, kotorvaroškog župnika fra Ante Šimunovića, predslavio vlč. Anto Ivić, župnik župe Sv. Marije Magdalena iz Sopja. Raseljeni kotorvarošani iz zavičajnih župa Kotor Varoš, Sokoline i Vrbanjci su se okupili pod motom „Susresti drage ljude i čuti o rodnom kraju“, a misu zahvalnicu su slavili u spomen na dvadesetu obljetnicu od progona iz rodnog Kotor Varoša.

Na početku mise okupljene Kotorvarošane i sve okupljene vjernike je riječima dobrodošlice pozdravio fra Stipo Karajica, te izrazio zadovoljstvo što Kotorvarošani održavaju svoj susret upravo u župi Sesevska Sopnica, povjerenoj bosanskim franjevcima koji, uz pastoralno djelovanje, grade i pastoralni centar. Misno slavlje je skladnim pjevanjem uzveličao župni zbor pod ravnanjem Lane Zlatar Pravice.

Misi su nazočili i predsjednik Gradske četvrti Sesevete Željko Blažinović, dopredsjednik Skupštine Općine Kotor Varoš Ilija Marić, zastupnik u domu naroda RS-e Dragan Juričević, predsjednik Udruge kotorvaroških Hrvata u Zagrebu Marko Bilobrk, predsjednici zavičajnih udruga Jajce i Hrvata Posavine Pejo Spajić i Ivan Martić i zapovjednik kotorvaroške bojne Zoran Piličić.

Na kraju misnog slavlja kotorvaroški župnik fra Anto Šimunović je pozdravio okupljene Kotorvarošane i sve prisutne vjernike, posebice one župe Sesevska Sopnica i okolice. Pozvao je Kotorvarošane da i dalje održavaju veze s rodnim krajem. Te veze su posebno vidljive za Veliku Gospu i Rokovo, kada iz godine u

godinu sve veći broj Kotorvarošana hodočasti svojoj Gospi i Sv. Roku i pozvao ih da i ove godine dođu i posjete svoj kraj, posebno da se okupe sredinom listopada za završno obilježavanje dvadesete obljetnice stradanja Hrvata Kotor Varoša i u skladu s mogućnostima sudjeluju u podizanju spomenobilježja stradalim i nestalim Hrvatima za vrijeme drugog i domovinskog rata na području Kotor Varoša.

Nakon mise u župnom dvorištu je upriličena okrepa koju su za ovu prigodu pripravili domaćini i domaćice iz kotorvaroškog kraja. Druženje je upotpunjeno i u pružanju važnih informacija o sudjelovanju na ovogodišnjim lokalnim izborima. U tom dijelu programa okupljene Kotorvarošane je prigodnim riječima pozdravio Davor Bernardić, predsjednik Gradske skupštine Grada Zagreba.

U skladu s predviđenim programom ovogodišnjeg susreta Kotorvarošana na župnom terenu je odigrana i zanimljiva nogometna utakmica između „Mladosti“ Kotor Varoš i „Veterana“ Seseveta. Pobijedili su gosti rezultatom 8:7, ali je rezultat po prikazanoj igri po tropskim vremenskim uvjetima mogao biti i na strani drugih. Susret je završen uručivanjem zahvalnica organizatorima i

sponsorima ovog susreta, sa željom da ovakvih zavičajnih susreta bude više i da oni budu radost i potreba onima kojima rodni kraj jest drag.

Josip Tolić

Hvala sponsorima i podupirateljima IV. susreta raseljenih Hrvata i vjernika Kotorvaroške doline, u Sesevskoj Sopnici kod Zagreba:

Petar Petrović, Ilija Petrović, Matoš Petrović, Marko Petrović, Marijan Miškić, Stipo Marić-Lukčin, Ivan Grgić, Jakov Marković, Marijan Jukić, Ivica Grgić-Grga, Jozo Petrušić, Marko Julardžija-Kačar, Stipo Marčinković-Eso, Marko Bilobrk, Ivan Klarić, Ilija Lukić-Čerčo, Darko Kljajić, Željko Šubara, Marko Grgić-Kiza, Urbani prostori Milišić. Stipo Kuzek-Limar, Tojin Grgić (Perin), Marko Šimunović-Cvičko, Marinko Grgić, Pekara Sopnica, vl. Štef Prekpalay, Distribucija Dobro, vl. Ivan Dumančić, Andrija Kovač, Stipo Zeba, Anto Zeba-Vajzo, Ilija Grgić (Tomin), Marko Bjelobrk-Capo, T.O. AQUALI, vl. Dalibor Propadalo, Foto „Studio Time“, vl. Đani Kekić, Kotorvarošani iz Klare, Stipo Petrušić-Kubala, Filip Matanović

Pripremni odbor i Udruga Kotorvaroških Hrvata - Zagreb

Mir i dobro!

Na blagdan Svetog Ivana Krstitelja našu Orahovu posjetio je i boravio naš biskup Franjo Komarica.

Prije par mjeseci grupa naših vjernika posjetila je Banjalučku biskupiju, gdje se sastala s ocem biskupom da bi razgovarali o povratku Hrvata na njihova ognjišta i onda se rodila želja da bi otac biskup došao u Orahovu. Po slobodnim terminu oca biskupa a i crkvi u Orahovoj koja je posvećena Sv. Ivi, termin je zakazan na blagdan Sv. Ive! Malo nezgodan termin, jer svi znamo gdje se ide i hodočasti na taj dan, naravno u Podmilačje. Kako se vrijeme približavalo, ni mi sami nismo znali kako pristupiti. Želje i misli vuku nas u Podmilačje a srce tuče za Orahovu. Naša skupina ljudi i vjernika, sastala se par puta da bi se dogovorili kako dočekati i organizirati doček biskupa. Jedna grupa je došla u petak ujutro 22.06. koja je pokosila groblje, uredila malu kapelicu i ofarbali, unutarnji dio crkve očistili kao i sve prilaze. Da bi se sve to napravilo morali smo prvo put popraviti, a i sami znate dok dođete gore na groblje već je pola dana prošlo. Subota 23.06. kad je došla, svi se radovi priveli kraju i sve je bilo spremno za dolazak našega biskupa. Negdje oko 10 sati na blagdan Sv. Ive pristigli su brojni vjernici a nemalo zatim i naš biskup s fra Antom Šimunovićem. Slijedio je pozdrav oca biskupa osobno sa svakim vjernikom. Taj susret nas je vratio u ne tako davne godine, 27.12.1991. godine Tada je to bio zadnji posjet oca biskupa na ovome mjestu. Biskup je razgledao našu crkvicu i uputio se na groblje, obišao kapelicu, i rekao: " Na ovom mjestu služit ćemo svetu misu." Dio naših vjernika je imao mogućnost da se ispovijedi kod biskupa, a i fra Anto nam je bio na usluzi. Negdje oko pola dvanaest počela se moliti krunica a točno u podne započela je

Sv. Misa. Na početku Sv. Mise uslijedio je pozdrav fra Ante Šimunovića ocu biskupu i svim vjernicima a nakon toga pozdrav oca biskupa gdje pušta jednu "suzu" koja dira srce svakoga vjernika, ni on a ni mi ne možemo vjerovati da smo opet skupa nakon 22 godine. Otac biskup je rekao: " Danas smo svjedoci da je Bogu Ocu sve moguće u što smo se i uvjerali i to se osjetilo na licima svih vjernika, da je dragi Bog s nama i na našoj strani ". U svojoj propovijedi otac biskup toliko nas je ohrabrio, toliko nam morala dao, da napunimo svoje prazne baterije, poručio da imamo pravo živjeti gdje god želimo ali da nikada ne zaboravimo svoju rodnu grudu ,sveta mjesta naših predaka i vjeru što smo naslijedili od naših pradjedova. Na kraju svete mise biskup je pozvao svu djecu i mlade te zazvao Božji Blagoslov na njih i nad svima nama. Nakon mise uslijedio je ručak i druženje uz pjesmu, koju je i sam biskup započeo "nema raja bez rodnoga kraja". Pratile su ga stotine glasova, crvene stijene su propjevale, brda i šume proplakale od sreće. I ptice su se vratile koje su bile otišle, da pjevaju s nama. I tako je to trajalo par sati uz druženje, razgovora i pjevanja.

Ovim putem želimo se zahvaliti posebno ocu biskupu koji nas je posjetio, želimo mu da mu dragi Bog da zdravlja, da ga čuva i blagoslovi i također da nas što prije posjeti!

Također hvala fra Anti Šimunoviću, koji je cijelo vrijeme bio uz nas i našeg biskupa! Posebno hvala svima onima koji su se svojim radom i trudom također i vremenom trudili da uredi i organiziraju što ljepši doček našega oca biskupa Franje Komarice. Hvala i svima vama što ste svojim dolaskom potvrdili da je Orahova naša i u našim srcima. Na kraju najveća hvala dragome Bogu za povijesni događaj naše Orahove 24.6.2012. što je naš biskup Franjo Komarica bio s nama u Orahovoj!

Tadija Čakarić

Moje drugo hodočašće Sv. Ivi

Nakon prošlogodišnjih početničkih pogrešaka ove godine sam se daleko bolje pripremio za put. Kao prvo prebrojavanje sam napravio odmah po izlasku iz crkvenog dvorišta te sam ustanovio da nas je na put krenulo 165, znači 40 više nego lani. Put do Sokolina je protekao za mene daleko lakše nego prošle godine i među prvima sam došao do odmorišta Jest da je Čerčo na jednom zavoju vikao da usporim i da se čeka ali sam mu odgovorio da ću ga čekati gore kao i on mene prošle godine. Kada su se priključili osigurači začelja (Ljuban, Jako i Efan na čemu im još jednom zahvaljujem) shvatili smo da je došlo do odustajanja Fra. Ante, Ilke Grgića i Nele koji su se vratili nazad. Nakon odmora se nastavilo dalje prema sljedećem odmorištu na Viševicama.

Moram spomenuti da smo tu našli vodu tako hladnu da se boca kad je napuniš sva orosi kao da si iz hladnjaka izvadio. Tu su već neki počeli ubrzavati tempo tj. nisu pratili ritam koji su držali oni koji su nosili Križ. Svejedno uslijedilo je prikupljanje onih koji su željeli pa smo uobičajenom dionicom prošli u molitvi i ovim putem se zahvaljujem onima koje su predvodili molitvu. Naravno put je postajao nekima sve teži ali smo pokušavali održati sve na okupu što je uglavnom i štimalo te smo nakon prolaska kroz Skender krenuli u polagano spuštanje prema odmorištu kod Tadije. Konačno oko 22:30 stižemo i odmah svako sebi traži kutak gdje će spavati jer ujutro treba rano krenuti, te smo se dogovorili da se u pet kreće.

Nakon kraćeg odmora i pronalaska mog komadića betona gdje ću spavati odlazim na Ugar da hladna voda odnese umor iz tijela, i zaista nakon kupanja u pro hladnoj vodi kao da je sa brzacima otišao sav onaj umor. Moram spomenuti da je jedna grupa do kasno pjevala (mada moram priznati dosta lijepo pjevaju) što je mnogima ometalo spavanje.

Na jutarnjoj molitvi se vidjelo da je dobar dio već otišao što mi nikako nije jasno jer koliko znam na hodočašću smo a ne na kakvom maratonu. Zanimalo me da li većina uopće zna zašto ide kad ga nije briga kako će oni zadnji stići. Ali svejedno grupa kreće put do možda najteže dionice a to je popeti se na Ranč. Prije toga smo se dogovorili da se okupimo kod zadnjeg odmaranja tako da svi dođemo zajedno u molitvi kako je običaj. Ne smijem zaboraviti napomenuti da je vrijeme bilo kao da smo sami birali samo se ponekad probijalo sunce tako da nam je to malo olakšalo putovanje.

Na Ranču smo se još jednom prikupili mada je dobar dio već bio otišao i nakon odmora je krenulo spuštanje. S obzirom na moji kilograma ja nisam mogao baš polako jer me nešto stalno vuklo naprijed, (možda trbuščić ne znam) te sam se i ja tu odvojio zajedno sa G. Čolićem. On je imao manjih problema sa koljenom te smo se dogovorili da idem skupa ako koji ne mogne da si pomognemo. Po dolasku kod Marjanove kafane prvi komentari su bili znaš ja sam došao tad i tad te su neki već bili nestrpljivi kad se kreće. Nato je netko rekao da kome ne paše da dođemo skupa slobodno neka ide samo neka Križ ostave tu da se možemo mi koji to hoćemo u Molitvi

spustiti tu zadnju dionicu. Tako je i bilo, kad su oko 12 pristigli svi okupili smo se i krenuli prema Svetišću te je i molitva krenula po običaju kod zadnje postaje i trajala je sve do crkve. Osjećaj kad se ugleda prekrasna dolina i sve ono se jednostavno ne može opisati. Fra Zoran nas po običaju primio i uputio par riječi te je rekao da je to njegovo posljednje primanje jer ide na druge zadatke, a nakon toga je Fra Pero udijelio Blagoslov. Poslije toga smo se uputili prema kući gdje po običaju spavamo ali nas je tamo dočekalo neugodno iznenađenje jer je netko nasilno otvorio kuću. Bez obzira na to dio hodočasnika je ostao tu a dobar dio je otišao svojim putem. Poslije odmora valjalo je otići obaviti sve zavjete te poslušati večernju Misu koju je predslavio Kardinal Puljić a nazočio je zaista impresivan broj vjernika.

Zahvaljujem se svima koji su sudjelovali a posebno se zahvaljujem ekipi koja nikoga nije ostavila pa ni jednu našu hodočasnica koja je došla bosa. Zahvaljujem se dragom Bogu i svetom Ivi što su mi dali snage da ispunim svoj Zavjet te se molim da mi daju snage i dogodine da idem ponovno istim putem. Imamo vremena nešto smisliti i poraditi da i sadržajno bude bolje.

Ivica Marčinković Zgrim

Susret Kotorvarošana u Sopnici

Ako ti Bog jedna vrata zatvori, zasigurno će ti otvoriti neka druga, veća i ljepša.

Prvi srpanjski dan ove godine bio je žestoko vreo i topao, a u Sesevskoj Sopnici susret Kotorvarošana. Dođoh pred samu svetu misu iz Rijeke sa jednom grupom Kotorvarošana. Stadoh razgledati parkiralište koje je puno auta sa svih strana, počevši od Bosne preko Hrvatske, Slovenije, Austrije i Njemačke. U duši sam bila radosna kao malo dijete od sreće kad počeh brojati aute i što nas se skupilo tako puno. Veselo i raspoloženo koracam prema crkvenim vratima, divim se „raji“ koja uzdiše od topline, zaustavljaju se i pozdravljaju jedne druge kao da se nisu vidjeli godinama. Svi smo raspoloženi i mašemo lepezama, papirima i tko stigne s čim, ali badava toplina postaje sve žešća, a znoj puca na sve strane. Naš domaćin, dragi fra Stipo Karajica hrabro korača i nadgleda da li gdje što nedostaje i gleda koga bi još mogao zaposliti, pa tako i ja ne

ostadoh besposlena. Sve je bilo u redu i bez ikakvog prigovora. Raspjevani zbor navijesti početak svete mise uz dolazak propovjednika vlč. Ante Ivića, ostalih misnika i ministranata. Propovjednik u propovijedi osvrnu se na egzodus našeg naroda koji prije dvadeset godina na silu ode sa svoga ognjišta praznih ruku ili s vrećicom u ruci u nepoznato. Jedino sa njima otišla je vjera u Boga i napaćeni Krist koji je podnio sve patnje kao i oni. Molitva i vjera u Boga je temeljni dio našega života, a moto susreta bio je „Susreti drage ljude i čuti o rodnom kraju“. Poslije svete mise razvila se lijepa i ugodna atmosfera pod šatorom uz okrijepu, osvježenje i muziku uživo. Zaredaše se pozdravi i razni govori o sljedećim blagdanima koji nadolaze u našem kraju. Bili su neki dosta i žestoke, premda sam ja slušala i promatrala jedno vrijeme iz debele hladovine, podalje

od šatora. Bilo je komentara pozitivnih i manje pozitivnih, a to je sasvim i normalno. Ne moramo svi misliti jednako pa u tome i jest cilj da ova naša druženja budu zanimljiva i da dođe svatko do izražaja.

Dođite dragi Kotorvarošani na ovakvo zajedničko druženje da se molimo, vidimo, popričamo pa ako se nekome otme malo više i popijemo, poigramo i zapjevamo kao što je zapjevao i naš Jakov Topalović, makar nije popio. Veselju i pjesmi nije bilo kraja do neko doba noći.

Hvala našim ujacima i njihovim suradnicima što nas potiču, okupljaju, obilaze i mole za nas. Mi im nikada ne možemo zahvaliti, ali možemo moliti i hrabriti da ostanu vjerni Bogu i narodu. A to je i najvažnije. Još jednom hvala fra Stipi i njegovoj ekipi.

s. Margareta Vilus

Imena i imendani

Ema. Ime dolazi k nama, kao i mnoga druga, s njemačkog područja. Tamo je ono Emma, Hemma ili Imma i zapravo je kratica njemačkih imena koji u prvom dijelu imaju Irm-ili Erm-, primjerice Irmgard, Irmhild, Ermengard, Emengard. A same te sastavnice dolaze od imena Irmin, Ermin, što je opet naziv drevnoga germanskoga plemenskog božanstva i u starovisokonjema-čkom jeziku znači velik, sve-obuhvatan. Drugi tumače da je članu Irm- i Erm- izvor grčka riječ ármenos u značenju dodan. Dakle, vrlo je dug i zakučast put do tako ljupkog i kratkog imena kao što je Ema. A u nas je to još "usitnjeno" u Emi, Emica, Emka. Sveta je Ema vrlo štovana slovenska svetica. Zovu je i Hema. Živjela je na prelasku iz desetog u jedanaesto stoljeće (oko 980.-1045.), u tadašnjoj donjoj Štajerskoj. Bila je iz grofovske obitelji. Udala se za grofa Vilima koji je upravljao velikim posjedima na tlu današnje Austrije i Slovenije. Nakon muževe smrti izgubila je i oba sina. Ostavši tako udovica, svoja je imanja trošila na osnivanje župa, zidanje crkava, podizanje samostana, podupiranje

dobrotvornih ustanova i pomaganje potrebnih. Bila je vrlo bliska običnom puku, koji je na tom području bio uvelike slovenski. Naposljedku stupa u samostan Gurk, koji je sama osnovala. Tu njezini štovatelji hodočaste u njezinu crkvu, na njezin grob u kripti. Njezino je štovanje Crkva službeno odobrila godine 1287., a proces proglašenja svetom zaključen je, na poticaj slovenskih i austrijskih biskupa, u naše vrijeme, godine 1938. I danas iz mnogih krajeva Slovenije štovatelji svete Eme hodočaste u Gurk. U Sloveniji pak njoj je posvećeno nekoliko crkava i mnogo kapela. Slikari svetu Emu prikazuju u nošnji ondašnjega doba - s ružom, simbolom ljubavi prema siromašnima, u ruci. Kalendarski joj je spomendan 27. lipnja. - Manje je poznata sveta Ema iz Paderborna. I ona je nakon smrti muža grofa Ludgera sve imanje podijelila siromašnima. Umrula je godine 1040., grob joj je u Bremenu, a kalendarski spomendan 19. travnja. U kalendaru je 23. siječnja rimska mučenica u vrijeme cara Dioklecijana, sveta Emerencijana (korijen je imena latinski pridjev emerita - islužena, zaslužna, umirovljena) uz koju je redovito pridodana kratica – Ema.

Emanuel češće susrećemo u ženskom rodu - Emanuela. Po korijenu je hebrejsko immanu'el i znači Bog s nama. Izraz se nalazi u jednome Izaijinu mesijanskome proroštvu (Iz 7, 14) i primjenjuje se na Isusa, on je prvi Emanuel, "Bog s nama". Hebrejska sastavnica -el znači Bog i nalazimo je u mnogim imenima (Mihael, Danijel...) Ime Emanuel u svakodnevi se skraćuje kao Emo, Emko, Mano, Manko. U Engleza i Ferancuza je Emmanuel; u Nijemaca ima i oblike Immanuel, Nanuel, Mani; u Čeha Eman. Među svecima u kalendaru 26. ožujka je Emanuel

mučenik. Sa skupinom drugih kršćana dao je život za vjeru u vrijeme Dioklecijana (284.-305.). Manje je poznati blaženi Emanuel biskup iz Cremona (Italija) koji je umro na glasu svetosti 1198. i spomendan mu je 1. listopada; malokad se nalazi u običnim kalendarima.

Emilijan (latinski je oblik Aemillius) ime je drevnog i poznatog rimskoga patricijskog plemena. U korijenu je latinska riječ aemulus (u ženskom rodu aemula) znači takmac, zavidnik. U ženskom su rodu inačice Emilija, Emilijana, Emila, Ema, Lijana, Emica, Milana, Milka; u muškom pak rodu Emilijan, Emil, Emilije, Milo, Milko. U kalendaru je sveta Emilijana 5. siječnja. (Neki kalendar pogrešno navode ime u muškom rodu.) Bila je žena uzorna života, teta pape Grgura Velikoga. Povukla se u samostan na Siciliji i umrla godine 550. Uz Emilijana u kalendarima često stoji Miljenko, što nije prijevod, već sličnost po sluhu sa Emilijan(a). Zatim je u kalendaru 12. studenoga sveti Emilijan. Potječe iz Španjolske. Bio je najprije pastir, zatim 40 godina pustinjač, nakon toga svećenik i župnik u mjestu Verdejo, učitelj i čudotvorac. Umro je 12. studenoga 574. u stotoj godini života. U kalendaru je 10. ožujka sveti Emilijan (označen kao Emil), Irac, koji je oko godine 640. došao u školu u Francusku, tu ostao kao monah i postao opatom samostana Lagny. Na dva mjesta u kalendaru nalazi se sveta Emilija: 17. lipnja i (pravilnije, dan smrti) 24. kolovoza. Rođena je 1797. u južnoj Francuskoj (Gaillac), a umrla u Marseilleu 24. kolovoza 1856. Osnovateljica je ženske redovničke kongregacije "Sv. Josipa od ukazanja" za pomoć siromašnima i bolesnima. Svetom je proglašena godine 1959.

Nastavit će se...

*Naši pokojnici nisu odsutni,
nego samo nama nevidljivi.
Svojim očima punim sjaja
oni gledaju u naše oči pune tuge.*

(Aurelije Augustin)

Janja Karajica

Dana 29. svibnja 2012. u Grazu, nakon duge i teške bolesti, opremljena svetim sakramentima, u krugu svoje obitelji preminula je Janja Karajica r. Vidović, rođena 13. ožujka 1943. Majka je šestoro djece : sinova Ive, Franje, kćeri Ruže, Nevenke i Snježane i majka je našega fra Pere Karajice.

Pokojna Janja nije znala čitati ali je imala veliku ljubav prema Bogu i riječi Božjoj koju je rado slušala. Često je svoju djecu dok su još bila mala, a i kasnije kako su odrastala, kao i susjede znala skupiti da zajedno i na redu čitaju Bibliju. Voljela je u noćnim satima uz radio valove slušati i neumorno upijati Božju riječ koju su drugi čitali ili prenosili na taj način. Svoju je vjeru i pobožnost nenametljivo prenosila drugima a posebno djeci, unucima i prauuncima.

Pokojna Janja je rado boravila po crkvama iako nije potpuno razumjela što se govori dok je bila u Austriji gdje je rado posjećivala molitvene skupine. Kad je dolazila kući u svoju Baščinu poslije muževljeve smrti nije se bojala sama spavati i boraviti jer je govorila da je Bog s njom i da je čuva.

Biskup Franjo Komarica je izrazio svoju iskrenu duhovnu blizinu :

Zahvalio sam Bogu Stvoritelju svih nas, za njezin plodni kršćanski život. Preporučio sam njegovu milosrđu njezinu plemenitu vjerničku dušu i sva njena djela, koja je kao Božja vjernica činila tijekom svoga zemaljskog života, koji je obilježio mnogim iskušenjima i križevima, te bio obilježen beskrajnim žrtvama, Kršćanska se vjera iskušava u raznim životnim poteškoćama. Vjera pokojne naše sestre Janje je dobila opravdanje svoje čvrstoće i postojanosti u njenom spremnom ispunjavanju Božje volje, osobito u njenoj glavnoj životnoj ulozi kršćanske supruge i kršćanske majke. Zajedno sa svojim – već preminulim suprugom Antom ona je donijela na svijet i kršćanski

1943. - 2012.

odgojila šestoro djece, među kojima i fra Peru kao posebnog Kristovog odabranika u svećeničkom i redovničkom zvanju. Bog joj je dao i njezinoj zahvalnoj djeci, mnogo blagoslova i utjehe već ovdje na zemlji. A nju će – po tvrdnji Božjeg Duha, pratiti pred Božju sudačku stolicu njezina djela, njeno hrabro trpljenje, njene žrtve iz ljubavi prema Bogu i blišnjemu toliko puta podnesene. Ona je ostala Kristu vjerna do smrti Zato se utemeljeno nadamo da će joj Krist, po svom vlastitom obećanju – udijeliti vijenac vječnog života.

Misu zadušnicu i sprovod predvodio je izaslanik provincijala, član uprave Provincije Bosne Srebrene, gvardijan s Petrićevca fra Ivo Orlovac. Također su bili nazočni izaslanici banjalučkog biskupa Franje Koamrice vlč. Anto Marić, ekonom biskupije, kao i izaslanik kardinala Vinka Puljića mons Luka Kesedžić, ekonom nadbiskupije. Sprovodu je bilo nazočno puno časnh sestara, svećenika, prijatelja koji su došli iskazati sućut i kršćansku blizinu fra Peri Karajici i njegovoj rodbini i na taj način odati poštovanje pokojnoj Janji.

Počivala u miru Božijem!

REDAKCIJA

Naši darovatelji

U kruh svetog Ante

1.	Ana Karijca	20 EUR
2.	Mato Marković	50 EUR
3.	N.N.	20 KM

4.	Marko Stipanović	10 EUR
5.	Ivka Kljajić	10 EUR
6.	Mara Marić	10 EUR
7.	Kristijan Barišić	100 HRK
8.	Luca Barišić	100 HRK

Sveti Bazilije o liječenju, ljekovitim biljkama i liječništvu

Svako nam je umijeće milosrdno dano od Boga zbog naše prirodne slabosti. Primjerice-poljodjelstvo jer ono što raste samo od sebe nije dosta da se zadovolje potrebe, tkalački obrt zato što treba pokrivati tijelo i radi pristojna izgleda i zbog štetne klime, a slično i graditeljsko umijeće. Tako je i s liječničkim znanjem.

Naše tijelo-jer je podložno bolesti -izloženo je raznovrsnim nezgodama, i onima što dolaze izvana i onima što potječu iznutra od hrane, pa trpi: sad od suviška, sad od pomanjkanja. Zato nam je Bog, koji ravna cijelim našim životom, udijelio-kao sliku liječenja duše-liječničko umijeće za odbacivanje suvišnoga i za dodavanje potrebnoga.

Da smo u onom raju uživanja, ne bi nam bio potreban nikakav trud ni poljodjelska muka. Isto tako, da smo u stanju bezbolnosti - kao u ono vrijeme prije pada - ne bismo trebali nikakvu pomoć liječništva. No, pošto smo prognani na ovo mjesto i pošto smo čuli onu: „U znoju lica svoga jest ćeš kruh svoj” (Postanak 3, 19) – uz dugo iskustvo i naporno obrađivanje zemlje upoznasmo tu vještinu kao popravak tužnih posljedica toga prokletstva, a Bog nam milostivo daje da otkrijemo i shvatimo tu vještinu. Tako isto, budući da nam je zapovjedbena da se ponovno vratimo u zemlju od koje smo uzeti, te smo suspregnuti s jadnim tijelom što je po grijehu osuđeno na propast, a zbog toga podložno ovim bolestima, Bog nam je dao i pomoć liječničkog umijeća da barem donekle ublaži stanje bolesnika.

Nisu samo onako, slučajno, iz zemlje izrasle biljke koje odgovaraju baš svakoj vrsti bolesti, nego su one očito po Stvoriteljevoj nakani proizašle upravo zato da nama koriste.

Takva je, dakle, ona prirodna sila što se nalazi u korijenju, cvijeću ili lišću ili u plodovima ili u biljnim sokovima. I što god je korisno za tijelo pronađeno u rudama ili u moru, sve je to slično pronalasku jela i napitaka. Kršćani moraju izbjegavati samo ono što je pretjerano zamišljeno ili izvedeno, što zahtijeva velik i užurban rad te gotovo sav život pretvara u brigu za tijelo.

Treba se marljivo služiti vještinom liječenja kad ustreba, ali tako da u nju ne polažemo sve nade zdravlja i bolesti, nego tako da crpimo korist od te vještine na slavu Božju i promatrajući kao uzor brigu za duše. A u nestašici liječničke pomoći nemojmo za ublaženje bolesti svu svoju nadu stavljati u tu vještinu, nego znajmo ovo: ili Bog ne će pustiti da budemo kušani više nego što možemo podnijeti (usp. Prva Korinćanima 10, 13) ili će se dogoditi nešto slično kao onda kad Gospodin, načinivši blato, pomaza slijepca i zapovjedi mu da se opere u Siloamu (usp. Ivan 9, 6-7) ili kad se zadovoljio jednim činom volje rekavši: „Hoću, očisti se!” (Matej 8, 3). A neke je i ostavio da se u svojim patnjama mučno bore, da ih tako kušnjom učini još provjerenijima.

Tako on i s nama postupa kad nas - sad nevidljivo izvlači iz nepoznate nevolje, ako vidi da je to na korist naših duša – sad opet hoće da se u svojim bolestima služimo i tvornom pomoći, uzrokujući ujedno da se tijekom liječenja trajno sjećamo te milosti, ili nam tako pruža neki uzorak brige za dušu. Jer kao što je za tijelo nužno da se uklone strane tvari, a namaknu potrebne, tako isto treba iz naše duše maknuti ono što joj je tuđe, a pribaviti ono što odgovara njezinoj naravi. Jer Bog je stvorio savršena čovjeka i saznao nas za dobra djela da u njima provodimo svoj život.

Kao što ondje za tjelesno zdravlje podnosimo i rezanja i paljenja i uzimanje gorkih lijekova, tako i ovdje trebamo prihvaćati, radi liječenja duše, reskost ukora i gorčinu ljekovitih kazni. Baš to nepopravljivoj čeljadi predbacuje proročka riječ koja kaže: „Zar u Gileadu nema balzama? Nema

li ondje liječnika? Ta zašto ne dolazi ozdravljenje kćeri naroda mojega?” (Jeremija 8, 22). Činjenica je da se kod kroničnih bolesti očekuje ozdravljenje od bolnog, a ujedno i raznovrsnog liječenja kroz duže vrijeme. To je znak kako nam i grijeha duše valja popravljati ustrajnom molitvom i dugotrajnom pokorom te bolnim postupkom, koliko već razum sve to predlaže da je u tu svrhu dovoljno. Prema tome, činjenica što se neki ljudi neispravno služe liječničkom vještinom nije razlog da zato moramo izbjegavati svu njezinu korist.

Iz toga što neumjereni uživatelji zlorabe kuharsku vještinu, ili pekarstvu, ili tkalačku, za pusto uživanje, pa prekoračuju granice potrebe, nipošto ne slijedi da treba izbjegavati sve te vještine. Naprotiv, pravilnim iskorištavanjem tih umijeća treba pobiti ono što je u njima bilo pokvareno. A tako je i s liječničkim umijećem: taj se Božji dar ne smije kuditi samo zbog njegove zloupotrebe! Jer, s jedne strane, stavljati u liječničke ruke nadu za svoje zdravlje-odaje bezumnost, a to vidimo kod nekih bijednih patnika koji se čak i ne stide nazivati liječnike svojim spasiteljima. No, s druge strane, potpuno obezvrjeđivati korist od liječništva znak je tvrdoglavosti. Pa kao što Ezekija nije smatrao onaj slad od smokava glavnim uzrokom zdravlja (usp. Druga o kraljevima 20, 7; Druga ljetopisa 32, 24), niti je u njemu tražio razloge ozdravljenja svoga tijela, nego je prije svega zahvaljivao Božjoj slavi za stvaranje smokava, tako i mi, kad primimo udarce od Boga koji nam je tako dobro i milostivo podario život, moramo od njega ponajprije moliti spoznaju smisla zašto nas tako udara, a zatim ga moliti da odagna nevolje i da nam dâ strpljivosti te s kušnjom ujedno i njezin sretan svršetak kako bismo mogli izdržati (usp. Prva Korinćanima 10, 13).

A darovanu nam milost ozdravljenja primamo sa zahvalnošću, pa dogodilo se ono s pomoću vina i ulja, kao kod čovjeka koji je upao među razbojнике (usp. Luka 10, 34) ili s pomoću smokava kao kod Ezekije (usp. Druga o kraljevima 20, 7).

I nemojmo ništa razlikovati: bilo da se ta Božja briga očituje preko nečega nevidljivog bilo preko nečega stvarnog, jer ta posredovanja stvarne prirode često nas uspješnije vode k tomu da osjetimo Gospodinovu milosrdnost. Često padamo u raznovrsne bolesti da budemo tako odgajani, a znamo biti osuđeni i na to da podnosimo dio kazne kroz mučno liječenje. Prema tome, zdrav nam razum zapovijeda da ne otklanjamo: ni rezanja, ni paljenja, ni boli što ih uzrokuju gorki i nepodnošljivi lijekovi, ni gladovanja, ni stroge propise o dijeti, ni oduzimanja štetnih stvari. Jedino treba očuvati svrhu, tj. korist za dušu, da se ona prema tom uzoru nauči brinuti za samu sebe.

Kakva, dakle, korist ovakvoj čeljadi od liječničkoga umijeća? I nisu li u većoj opasnosti kad od ispravnog umovanja zastrane k brizi za tijelo? Tako je onima koji se razbolješe zbog

loše prehrane, tjelesno liječenje upravo neko pravilo i uzorak kako treba liječiti dušu. Uzdržavanje od štetnih utjecaja, što preporučuju i liječnici, i za naš je predmet dobro, a isto tako biranje korisnoga i održavanje higijenskih propisa. I sam prijelaz tijela od bolesti k zdravlju neka nam bude na utješnu pobudu, da ne bismo u pogledu duše izgubili nadu kako tobože ona nije kadra da se iz svojih grijeha pokorom uzdigne do negdašnje savršenosti. Prema tome, niti nam treba potpuno bježati od liječništva, niti u to umijeće stavljati svu svoju nadu. Nego, kao što smo radili na poljima, ali onda i molili Boga za urod, i kao što povjeravamo kormilo brodaru, a Bogu se molimo da nas čitave dovede s mora na obalu, tako ćemo isto i liječnika dovesti kad se razum s time slaže, ali ne ćemo se prestati pouzdavati u Boga.

Meni se čini da ovo umijeće

nemalo pomaže uzdržljivosti.

Vidim, naime, da ono ograničava naslade i osuđuje pretrpavanje jelima i svako-vrsnost hrane te kao suvišno zabacuje pretjerano stavljanje začina. Ukratko, ono oskudicu naziva majkom zdravlja tako da nam je i po tome vrlo koristan savjet toga umijeća. Ako se, dakle, katkada služimo zapovijedima liječničkoga umijeća ili ih, naprotiv, ne prihvaćamo slijedeći neko od načela što smo ih prije iznijeli, u svakom slučaju moramo čuvati ideal: svidati se Bogu i brinuti se za korist duše kako bi se potpuno izvršio Apostolov nalog: „Ili jeli, ili pili, ili drugo što činili, sve na slavu Božju činite” (Prva Korinćanima 10, 31). sveti Bazilije Veliki (330.-379.) iz Cezareje u Kapadociji (danas Kayseri, 120 km jugoistočno od Ankare),

Nastavit će se...

Naši darovatelji

Za crkvu Kotor Varoš

1.	Ivo Krajica	100 EUR
2.	Nevenka Šipura	100 EUR
3.	Ruža Mišić	100 HRK
4.	Ivo Andrijević	100 EUR
5.	Pero Jukić	100 EUR
6.	N.N.	20 EUR
7.	Ana Karajica	50 EUR
8.	Jela Kovačić-Bogdanova	50 EUR
9.	Petar Kovačić-Bogdanov	40 EUR
10.	Niko Kovačić-Bogdanov	50 EUR
11.	Anto Stipanović-Žižak	100 EUR
12.	Anto Kovačić	50 EUR
13.	Ivan Jakić	50 EUR
14.	Ivica (Mije) Petrušić	50 EUR
15.	Ivica (Stipe) Zeba	100 KM
16.	Ante (Stipe) Zeba	50 KM
17.	Marko i Ljubica Grgić	100 KM
18.	Pile Jelušić	100 CHF
19.	Mira Matanović	50 EUR
20.	Renata Prajz	100 KM
21.	Vidić Mijo - Ripa	50 EUR
22.	Mato i Perka Grgić	100 CHF

23.	Željko Pranjković	460 KN
24.	Luka Dubovčec	50 EUR
25.	Manda i Ivan Zeba	50 EUR
26.	Mato Barbarić	50 EUR
27.	Nikola Batljam	100 EUR
28.	Anto Petričević	50 EUR
29.	Mato Jelušić-Stipe	50 EUR
30.	Anđa Grgić (+Marka)	50 KM
31.	Martica Kovačić (+Bogoljuba)	100 HRK

Za crkvu Vrbanjci

1.	Josip Draguljić	100 EUR
2.	Anto Marka Draguljić	100 EUR
3.	Ilija Draguljić	100 EUR

Za Glasnik

1.	Ivo Karijca	20 EUR
2.	Ana Karajica	50 EUR
3.	Stjepanka Karajica	50 EUR
4.	Anto Stipanović-Žižak	50 EUR
5.	Josip Marić	20 EUR
6.	Stipo i Kaja Josipović	10 EUR

Čišćenje stana i ekološka sredstva za čišćenje

U današnje doba sve više primjećujemo rezultate čovjekove nebrige i štetnog utjecaja na okoliš. Zemlja se buni... šalje nam upozorenja u obliku poplava, potresa, klimatskih promjena... No, nikada nije kasno osvijestiti se i zapitati kako pomoći zaustavljanju onečišćenja okoliša, a samim time i svom zdravlju.

Možete početi uporabom ekološki prihvatljivih sredstava za čišćenje. Netoksična su i sigurna za čovjeka i materijal. To je veoma bitno za ljude sklone alergijama, dišnim problemima i ekološki osviještenim ljudima. Evo nekoliko savjeta za ekološki sigurnije čišćenje...

Svo čišćenje se može obaviti pomoću ovih nekoliko proizvoda koji su potpuno sigurni, prirodni i ne sadrže kemikalije - soda bikarbona, limun, ocat, i sol.

SODABIKARBONA

Soda bikarbona je blago, ali učinkovito abrazivno sredstvo.

Kako bi očistili površine kojima se koristite, na vlažnu krpnu nanesite sode bikarbone te ispolirajte staklo, mramor, plastiku, porculan, kupaonske elemente... Obrišite prozore otopinom sode bikarbone kako kapljice kiše ne bi ostajale na staklu.

Za pranje posuđa jedna mala žličica bikarbone će učiniti suđe blistavim. Zagorene naslage natopite otopinom sode bikarbone, i ostavite da odstoji po potrebi kako bi lakše mogli ostrugati prljavštinu. Radi izbjeljivanja, uklanjanja mrlja i kamenca dodajte pola šalice sode bikarbone u stroj za pranje rublja.

Da biste uklonili neugodne mirise - u otopini sode bikarbone isperite kantu za smeće, plastične posude, češljeve, zastor za tuš-kabinu (nikako ne aluminijske posude). Tepihe, unutrašnjost cipela i tenisica pospite sodom bikarbonom, ostavite da stoji neko vrijeme zatim usisajte, kako bi dobili željeni rezultat.

LIMUN

Sok od limuna ima raznovrsnu uporabu pri uklanjanju nečistoća i neugodnih mirisa. Koristi se kao prirodni izbjeljivač i dezinficijens. Mješavina soka jednog limuna i litre vode čini univerzalno sredstvo za čišćenje.

Limunovim sokom se mogu ukloniti mrlje s tepiha (vino, trava) i odjeće tako da ga nakapate na mrlju i ostavite da se osuši. Kako bi uklonili masnoću i mrlje s aluminijske i porculane obrišite ih otopinom limuna. Limunov sok je također uspješan pri uklanjanju vodenog kamenca, ali i za poliranje, tako da se slavine i posude povremeno mogu natopiti njime da bi spriječili preveliko nakupljanje.

OCAT

Pri uporabi octa kao sredstva za čišćenje, vodite računa o tome da koristite samo bijeli alkoholni ocat, ne vinski ili voćni. Takav ocat je učinkovit pri uklanjanju masnoća, prljavštine i neugodnih mirisa (njegov miris brzo ishlapljuje!). Radi još efikasnijeg čišćenja različitih površina, pomiješajte ocat sa solju ili limunom.

Ni u kojem slučaju ga nemojte koristiti na kamenim ili mramornim površinama.

Kao lagan dezinficijens sprječava razvoj bakterija, tako da se razrijeđen vodom može koristiti za pranje drvenih površina za pripremanje hrane, te posuđa, i onog u kojem se čuva hrana ili sprema zimmica. Octom možete brisati i zidove kupaonice, namještaj od trske, zagorene naslage u pećnici i prozore, a idealan je za čišćenje hladnjaka razrijeđen s vodom u omjeru 1:10. Ocat učinkovito uklanja rđu i nakupine vodenog kamenca.

ZANIMLJIVI SAVJETI

-Za poliranje namještaja pomiješajte dvije čajne žličice maslinovog ulja s jednom šalicom octa.

-Kao zamjenu osvježivaču zraka koristite klinčić i cimet dodan posudi s toplom vodom.

-Masnu mrlju s odjeće uklonit ćete trljanjem mrlje bijelom kredom.

-Kako bi otjerali komarce oko kuće posadite bosiljak.

Makarska

Makarska je mjesto gdje Dalmacija oblači svečarsko ruho i gdje se slijeva rijeka znatiželjnika u potrazi za raskošima ljetnog raspusta.

Makarska je smještena u prirodno zaštićenoj luci, zatvorenoj s jugoistoka rtom Osejava, a sa sjeverozapada poluotokom Sv. Petar. Grad se amfiteatralno širi prema padinama planine Biokovo (1762 m) koja je štiti od prodora kontinentalne klime te ima bujnu mediteransku vegetaciju, blagu zimu, duga i topla ljeta s osvježavajućim maestralom. Sunce je obasjava više od 2750 sati godišnje s temperaturom zraka višom od 20°C od lipnja do rujna, a prozirmo more od lipnja do listopada ima temperaturu iznad 20°C. Grad Makarska zauzima prostor od 8.857 ha (od čega je 2.536 ha Park prirode "Biokovo", 5.063 ha je površina mora i 1.256 ha je površina kopnenog dijela Grada). Zbog svog jedinstvenog položaja Makarska je bila naseljena još u neolitiku, prije 8000 godina, što potvrđuju nalazi iz pećine Bubnja-vača u Velikom Brdu. Antičko razdoblje potvrđuju brojni nalazi na Trgu fra Andrije

Kačića Miošića, pokraj Franjevačkog samostana, na Glavici, u Donjoj luci i na poluotoku Sveti Petar. Prvi spomen antičkog naselja Inariona, kao stanice na obalnoj cesti Salona-Narona, donosi tabula Peutigeriana u prvoj polovici 4. stoljeća. U aktima salonitanskog sabora od 4. svibnja 533. godine navodi se Mucurum kao mjesto u kojem je utemeljena biskupija.

Grad Makarska ima 13 418 stanovnika prema zadnjem popisu stanovništva. Prema podacima iz 2001. godine gustoća naseljenosti iznosila je 360,2 stanovnika po km². U ljetnoj sezoni Makarsku posjeti više od 15000 posjetitelja. Najvažnija grana gospodarstva u gradu Makarska je turizam. Zemljopisnim položajem i kulturno-povijesnim značajem Makarska je od svog postanka središte hrvatske mikroregije - Makarskog primorja. Malakološki muzej franjevačkog samostana je utemeljen od fra Jure Radića godine 1963. Atraktivnom postavom morskih puževa i školjkaša Jadrana i čitavog svijeta danas je to turistički najpoznatija malakološka kolekcija Hrvatske. Uz bogatu malakološku kolekciju fra Jure

Radića u muzeju se čuvaju vrijedan herbar bilja planine Biokovo i manja paleontološka kolekcija. Malakološki muzej u Makarskoj je muzej školjaka-ljuštura morskih mekušaca. Nastao je sistematskim i samoprijegornim radom teologa i prirodosnanstvenika dr. fra Jure Radića uz podršku i suradnju brojnih ljudi, znanstvenika, muzejskih djelatnika, kolekcionara, a posebno vjernog mu kolege fra Franje Careva, a pod najčešće spominjanim geslom "OD NARODA - NARODU - ZANAROD". Muzej je otvoren za javnost 30. travnja 1963. godine u starom dijelu Franjevačkog samostana koji je pod zakonskom zaštitom kao spomenik kulture. Od preko 3000 primjeraka izloženih školjaka, u ovom muzeju se mogu vidjeti ne samo školjke Jadranskog mora već i brojne vrste tropskih i suptropskih mora koje su i najprivlačnijih boja i oblika među svim školjkama. Na obali je Gradski muzej i crkva Sv. Filipa. U parku Sv. Petra nalazi se obnovljena crkva Sv. Petra a odatle se pruža i prekrasan pogled na grad, veličanstveno Biokovo i pučinu.

Za ljetnih večeri luka je puna jahti i turističkih izletničkih brodova, a Kačićev trg u središtu grada pun je mladosti koja uživa u zabavnim i kulturnim priredbama. Što dublje u noć makarska je riva sve življa, a kafići, restorani i disco-barovi sve puniji. Makarsko kulturno ljeto ove godine na programu ima: drame, koncerti klasične i zabavne glazbe, koncerti dalmatinskih klapa, izložbe u u Gradskoj galeriji i Gradskom muzeju, večeri poezije, folklorne predstave, Ribarska noć, Ljetni karneval i Noć Kalalarge (Noć grada). Većina predstava je besplatna.

www.makarska.hr

SLASTICE

Brzi kolač od jabuka

Potrebni sastojci:**Tijesto:**

2 jaja
 1 šalica šećera (2 dcl)
 1 šalica mljevenih oraha
 1 šalica griza
 2 naribane veće jabuke
 1 šalica groždica (nije obavezno)
 2 vanilin šećera
 1 prašak za pecivo
 1 šalica mlijeka
 1/2 šalice ulja
 malo naribane korice limuna
 malo ruma (po želji)

Čokoladna glazura:

25 dkg čokolade za kuhanje
 (rastopiti na pari) 2 dcl šlaga

Priprema:

Sve sastojke staviti u posudu i dobro izmiješati mikserom. Izliti u prethodno namašćenu i mrvicama posutu tepsiju. Pećnicu zagrijati na 180 stupnjeva i peći kolač oko 25-30 minuta. Još vrući kolač prekriti čokoladnom glazurom. Ohladiti i narezati na kocke.

Šnite od limuna

Potrebni sastojci:**Tijesto:**

5 bjelanjaka
 20 dag šećera u prahu
 20 dag mljevenih oraha
 5 dag ribane čokolade za kuhanje
 1,5 žlica oštrog brašna

Krema:

5 žumanjaka
 20 dkg šećera u prahu
 sok od 1 limuna
 ribana korica od 1 limuna
 20 dag margarina ili maslaca
 ostalo: 2 obladne

Priprema:

Tijesto: Od bjelanjaka istucite čvrsti snijeg uz postupno dodavanje šećera. U snijeg dodajte brašno i čokoladu. Na kraju žlicom umiješajte orahe. Lim veličine 35 x 25 cm obložite papirom za pečenje, ulijte smjesu i pecite oko 15 minuta na 200 stupnjeva C. Čim je tijesto pečeno, odvojite papir za pečenje.

Krema:

Žumanjke i šećer pjenasto umutite, dodajte sok i koricu od limuna i kuhajte na pari (ili jako laganoj vatri) uz stalno miješanje dok ne postane gusto. Pustite da se ohladi i umiješajte pjenasto izrađeni marga-rin (ili maslac).

Prvu obladnu premažite kremom, na kremu položite pečeno tijesto, pa opet premažite kremom. Stavite drugu obladnu i sve dobro stisnite nekim predmetom i ostavite tako oko 2 sata. Na kraju obladnu premažite ostatkom kreme i kolač narežite na kocke. Svaku kocku možete ukasiti komadićem ušećerenog limuna ili žele bombonom.

Prijatno, tko prvi napravi neka nam donese u ured! Viki

HUMOR. HUMOR. HUMOR. HUMOR.

Posvađali se muž i žena, i tako prolaze autom pored nekog svinjca, pa muž upita ženu:
 "Je li ženo, jel ovo neka tvoja familija".
 A žena mu odgovori:
 "Jest, svekar i svekrva".

Pita učiteljica Ivicu Ivica kada je vrijeme branja jabuka?
 - Kad susjed nije kod kuće.

Vidi Mujo Hasu u gradu:
 -Haso, đe ćeš
 -Tražim po cijelom gradu da mi daju nešto za glavu
 A Mujo će njemu:
 -A kolko misliš dobit za nju?

Izgledate jako potišteno, velečasni - zabrinuto će mladi župljanin svom župniku.

- Kako i ne bih bio - odgovara župnik - kada sutra imam vizitaciju.
 * A što je to vizitacija, velečasni? - opet će mladi čovjek.

- Vizitacija znači posjet, ali ne bilo kakav posjet. Kako da Vam objasnim? Posjet Vam je kada Vam punac dođe u kući, a vizitacija je onda kada Vam dođe punica...

HUMOR. HUMOR. HUMOR. HUMOR.

Nema raja bez rodnoga kraja!